géza szőcs

Busurmanii din Crîngul de Jos

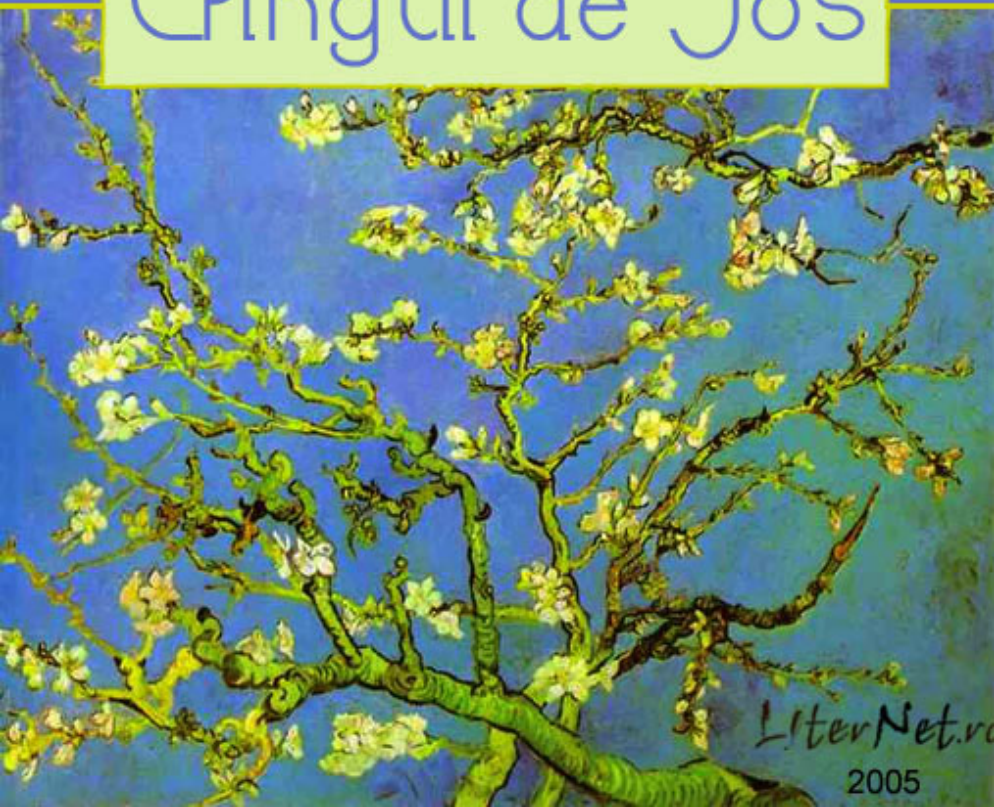

Redactor şi editor format .pdf Acrobat Reader: Anca Şerban aserban@liternet.ro

Corectură: Răzvan Penescu rpenescu@liternet.ro

Text: © 2005 Géza Szőcs.
Toate drepturile rezervate autorului.
Traducere: © 2005 Anamaria Pop
Atenție! Conform legii, fără acordul autorului se interzice orice adaptare, improvizare, reproducere sub orice formă şi/sau reprezentarea parțială sau integrală a textului. Traducătoarea exclusivă şi reprezentanta autorului în spațiul limbii române este Anamaria POP. (anamaria.pop@axelero.hu)

© 2005 Imagini: Van Gogh, Pierre-Auguste Renoir

© 2005 Editura LiterNet pentru versiunea .pdf Acrobat Reader.
Este permisă descărcarea liberă, cu titlu personal, a volumului în acest format. Distribuirea gratuită a cărții prin intermediul altor situri, modificarea sau comercializarea acestei versiuni fără acordul prealabil, în scris, al Editurii LiterNet sînt interzise şi se pedepsesc conform legii privind drepturile de autor şi drepturile conexe, în vigoare.

ISBN: 973-7893-02-6

Editura LiterNet
http://Editura.LiterNet.ro
office@liternet.ro

Géza Szőcs

Busurmanii din Crîngul de Jos*

– tragi-comedie în trei acte –
(Cluj - martie, 1994)

Traducere de Anamaria Pop

*) Limbajul piesei – anumite dimensiuni ale acestui limbaj (aici făcînd abstracție de orice altceva) – încearcă să evoce structura şi gradul de umor al limbii maghiare uzuale, specifică anilor '70-'80, folosită în unele zone periferice ale comunității maghiare.
Este dreptul suveran al regizorului ca în conformitate cu propria sa concepție să renunțe la oricare dintre propunerile autorului, să sintetizeze aceste propuneri – ba mai mult, dacă doreşte, să se implice în această lume a piesei, să o completeze cu propria-i viziune.

Personaje:

Basileios Acru: cetățean din localitatea Crîngul de Jos; în jur de 65 de ani
Ulrike: soția acestuia; în jur de 60 de ani
Helmuth: fiul lor; 26-27 de ani
Liza: fiica lor, coafeză; 35 de ani
Ludovic Pakot-Filip: proaspătul soț al Lizei, profesor de gimnastică; între 25-30 de ani
Mary Morgan: logodnica lui Helmuth; 18 ani
Căpitanul Morgan: tatăl lui Mary; în jur de 55 de ani
Andrei: profesor de filozofie, director la şcoala din localitate; între 40-60 de ani
Laurențiu Aleucăi (Lenți): profesor de istorie, director adjunct la şcoala din localitate; între 40-60 de ani
Mihai Cumpătatu: profesor de limba maghiară; între 40-60 de ani
Alecu Baizat: profesor de desen şi pictor de firme; între 40-60 de ani
Carol: profesor de geografie; între 40-60 de ani
Bubu: profesor de limba germană; între 40-60 de ani
Beți: fost profesor de chimie, în prezent profesor de atelier; între 40-60 de ani
Franți: medic; între 50-60 de ani
Toma: biolog, maestru în arta tatuajului; între 40-60 de ani
Preotul reformat: între 40-50 de ani
Tiborț: cetățean din localitatea Crîngul de Jos; între 25-30 de ani
Şipi: femeia de serviciu; peste 60 de ani
Gospodarul: între 40-50 de ani
Maiorul: între 40-50 de ani

Adjutantul: între 40-50 de ani
Voiajor I: între 40-50 de ani
Voiajor II: între 40-50 de ani

Negustorul, băieți de prăvălie, cizmarul, naşii, domnişoare şi domnişori de onoare, profesori, elevi, localnici, muzicanți, oaspeți, femei, copii.

Locul acțiunii: localitatea Crîngul de Jos, de pe ținuturile Menumăsarului.
Perioada acțiunii: mijlocul lunii decembrie, 1989.

Localitatea Crîngul de Jos n-a avut nici înainte, nici după 1919, vreun rol în istorie sau în domeniul culturii. Numele ei nu este asociat nici unei bătălii; în nici una din piețele sau bisericile localității n-a declarat nimeni nimic demn de consemnat; nici unul dintre localnici n-a devenit o personalitate, nici măcar cît să-i fie pomenit numele la rubrica de ***Informații de la poliție*** a vreunui ziar județean sau central. Crîngul de Jos a fost întotdeauna o localitate nesemnificativă, asemenea altor aşezări rurale din Pustă; abstracție făcînd de apa termală şi de clădirea părăginită a băilor, dar care niciodată, din păcate, n-au suscitat interesul real al cuiva.

Pînă în perioada în care se desfăşoară acțiunea acestei piese, Crîngul de Jos a fost doar o singură dată în centrul atenției: este vorba de anul 1919. În acest an, după înfrîngerea suferită în primul război mondial, cea mai mare parte a Ungariei de odinioară fusese ocupată de armatele statelor vecine ei. În urma tratatelor de pace semnate peste un an şi ceva prin împrejurimile Parisului, liniile de demarcație conturate astfel au fost consemnate definitiv ca fiind granițe de stat.

Excepția de senzație a reprezentat-o comunitatea din Crîngul de Jos, localitatea fiind situată într-o zonă pe care armatele statelor succesoare n-o ocupaseră, respectiv, într-o zonă de la periferia Ungariei, căreia i se spunea Ungaria ciungă. Ei bine, prin anii 1919-'20, cetățenii din Crîngul de Jos, în urma numeroaselor intervenții, şiretlicuri, petiții, mituiri şi, desigur, profitînd de relațiile de rigoare, au rezolvat ca satul lor – Crîngul de Jos, locuit aproape în întregime de către unguri – să ajungă de partea cealaltă a liniei de demarcație. Mai exact, cei din Crîngul de Jos au rezolvat – se bănuieşte că din motive economice, dar în prezent acest lucru nu mai are importanță – ca localitatea lor să nu aparțină Ungariei, ci unei alte țări succesoare, cu o populație majoritară de altă limbă. De altfel, din punctul de vedere al piesei, este indiferent de care țară e vorba. Tocmai de aceea, această țară, de altfel existentă, va avea un nume inexistent. La fel şi localitatea Crîngul de Jos. Țara în cauză se va numi Menumăsar. Evenimentele din piesă au loc la mijlocul lunii decembrie 1989, pe ținuturile Menumăsarului, pe vremea domnitorului Sîngemorut.

Actul I

Locul desfăşurării*: sala de gimnastică a şcolii din Crîngul de Jos. Sala a fost transformată – inițial pentru o perioadă interimară, dar se pare că acest interimat durează cam de mult – în sală profesorală şi, într-un anume fel, în sală festivă. O masă lungă, acoperită cu o pînză roşie; un pian dărăpănat; spalier pentru gimnastică, inele, bare, cal, haltere, mănuşi de box. Într-un pahar aşezat la vedere, o proteză dentară. Într-o parte a sălii, o sobă de tuci scundă, lată şi lungă. Pe peretele din față, la loc central, portretul lui Sîngemorut.*

În prim-planul scenei: Basileios Acru şi Alecu Baizat.

De afară se aud acordurile unui marş. Picupul / magnetofonul este foarte uzat, astfel că melodia este distonantă, iar textul, de neînțeles.

Alecu se ocupă de tăblița unei firme, tocmai o finalizează: o acoperă cu un carton ondulat pe care îl fixează de ramă cu nişte cuie. Pe tăbliță se poate citi:

Legume
Fructe

Basileios Acru: S-a deschis o pizzerie în oraş.
Alecu Baizat: Chiar aşa?
Basileios: Da. Azi am fost şi am văzut-o mai de aproape. Am intrat ş-am întrebat...
Alecu: Ce?
Basileios: Dacă au pizza.
Alecu: Şi ce ți-au răspuns?
Basileios: Că n-avem.

Între timp se sună pentru pauză. Intră cîțiva profesori: Laurențiu Aleucăi (Lenți), Ludovic Pakot-Filip, Mihai Cumpătatu, Bubu, Toma, Carol, precum şi Beți, care are o înfățişare de vagabond.

În curtea şcolii, elevii se grupează pentru serbarea de sfîrşit de trimestru. Din fereastra sălii profesorale, directorul-adjunct ține cuvîntarea de rigoare; se împart premiile. Corul şcolii cîntă cîntece populare şi marşuri, declamînd din cînd în cînd şi lozinci. Toate acestea perturbă cuvîntarea; sonorizarea e proastă; se aud doar frînturi de cuvinte – atmosfera seamănă cu cea de pe peronul unei gări dintr-un mic oraş de provincie.

Lenți: ... grija sa față de tineretul studios... devotamentul față de... cu sîrguință şi devotament... viitorul luminos... îl construiți cu munca voastră...

Alecu şi Basileios intră în grupul celorlalți profesori, grup care se retrage spre fundalul scenei. În prim-plan, Beți se aşează liniştit pe un scăunel; desface cartonul ondulat şi, în timp ce are loc serbarea şcolară, completează textul de pe tăblița firmei:

Legume
Fructe
Şobolani

Din curtea şcolii se aud frînturi din poeziile declamate de elevii premiați. (Versurile scrise cu majuscule se aud foarte clar, restul rămîne la latitudinea regizorului.) Printre versurile declamate se aude – asemenea unui contrapunct – monologul lui Beți.

Elev/ ă:

Să fii negru, poezie de Szőcs Kálmán
(Scrisă cu ocazia răscoalelor negrilor din America)

Să fii negru într-o altă patrie,
.....
Să-ți fie groază pe stradă, în tren, în metrou,
.....
Să fii negru acolo unde albii
Umblă beți cu o sublimă superioritate,
.....
Să fii negru acolo unde albul
Te învață cu răguşeală turbată ce-i cîntul.
Să fii negru cu limba curată,
Cu dinții albi, cu trupul încins,
Cu atenția mereu încordată,
Să nu jignesc, să nu mă jignească
Rasa gălăgioasă;
.....
Să fii negru acolo unde
Cîntă noaptea, adîncul şi teama,
.....
Dom'le guvernator! Pierim cu toții rîzînd,
S-a sfîrşit cu noi, nu mai răbdăm mult timp!

Vincent van Gogh
Zouave Milliet Seated

Beți *(stă pe scăunel şi se ocupă de tăbliță)***:** Tata a fost miliardar. Fii-su... cerşetor... pomanagiu la bătrînețe... e nevoit să accepte pomană şi un domiciliu forțat... dacă vrea să mai trăiască... după treişopt de ani de trudă nu merit nici măcar un pat? Şi chiar c-am făcut totu', mi-am investit întreaga energie în muncă, în învățătură, în propăşirea țării mele, în interesul țării mele, am obținut rezultate excelente, am fost de mare folos în consolidarea patriei, în dezvoltarea şi înflorirea ei. Dar în loc să fiu stimat şi respectat... o soartă de cerşetor, leafă mică... sînt păgubit de milioane... aş fi putut avea casă cu curte, maşină... o pensie pe cinste, bani mulți, om bogat...

Între timp, Beți pune la loc cartonul ondulat pe rama firmei. La puțin timp intră negustorul şi doi băieți de prăvălie; Alecu vine în prim-plan şi le arată tăblița acoperită. Negustorul e mulțumit şi plăteşte; băieții de prăvălie ridică tăblița şi ies din scenă. Intră Ulrike.

Ulrike: Nici o veste?
Basileios: Ce veste, Ulrike?
Ulrike: Măi, Acrule! De trei ani jumate nu ți-ai văzut băiatu' şi tu stai aici atît de blazat. Na so etwas...
Basileios: Potoleşte-te! A scris că soseşte vineri, cincişpe.
Ulrike: Păi, asta-i. E vineri, cincişpe decembrie.
Basileios: Dar abia a trecut de prînz.

Ulrike iese. Intră Franți, medicul.

Franți *(strident)***:** Chum şi che?

Mai mulți, în cor: Mulțumim, binişor.
În rahat pînă-n... dar mîndri.
Slăbuț, dom'le doctor.

Franți: Pakote, te pot deja felicita?

Ludovic Pakot-Filip: Mulțumesc dom'le doctor... mireasa mea...

Beți: Ce-mi aud urechile? Mireasă? Ia-ți-o frîntă, eu ți-am dres-o...

Pakot-Filip: Ieri am avut cununia civilă.

Franți: Unde?... pîn' la urmă...

Pakot-Filip: Păi... la Consiliul Popular din Beizarat, ținînd seama că la noi s-a desființat... de cînd...

Franți: Ei, dar nunta?

Pakot-Filip: Nunta va fi aici, la băi. Cum scrie şi-n invitație. Uitați-vă în jur... ce mare harababură, ce agitație.

Franți *(priveşte pe fereastră)***:** Asta... da. Harababura şi agitația-i mare şi-n oraş, acum vin de acol'. Numai că-n oraş nu pentru nuntă se pregătesc.

Alecu: Da... pen' ce? Dacă mi-e permis să întreb.

Franți: Toți medicii am fost anunțați... pregătire de gradul zero. Nimeni n-are voie să părăsească circa... azi după-masă, la ora 3, începe acțiunea Vitamina C.

Bubu: Ce-nseamnă asta?

Franți: Că Sîngemorut va fi prin împrejurimi... aşa că peste tot... în spitale şi-n cabinete tre' să fim cu toții pregătiți.

Mihai Cumpătatu: Pen' ce?

Franți: Dacă el sau cineva dintre oaspeții lui... sau cineva din suită... subit... cu alte cuvinte, pentru orice eventualitate.

Carol: Vine cu oaspeți?

Franți: Vine cu domnitorul Imperiului Africii de Vest...

Alecu: Că bine zici, l-am văzut şi la televizor... mie nu-mi miroase a bine împăratul ăsta.

Basileios: Nu-ți face griji. De cînd au apărut figurile astea... cel puțin rubrica de politică externă e mai colorată şi mai interesantă. E adevărat... înainte... aceleaşi figuri apăreau la rubrica de ştiri penale... infracțiuni.

Franți: Ei, şi ce-a spus împăratul?

Alecu: A vorbit despre prietenia istorică dintre popoarele noastre...

Lenți: Despre prietenia străveche dintre poporul vest-african şi ai noştri?

Alecu: Aşa, aşa, Lenți. Despre prietenia de milenii. Apoi, împăratul a mai spus c-a venit vremea ca fiecare popor să-şi ia soarta în propriile sale mîini, să decidă singur ce şi cum...

Lenți: Şi?

Alecu: Iar Sîngemorut a spus că da, de acum înainte fiecare popor va fi propriul său stăpîn, ba mai mult decît atît, chiar şi al altora... Apoi au vorbit îndelung despre oasele strămoşilor, c-aşa şi pe dincolo, care-s praf şi pulbere în sfîntul pămînt natal, că vom apăra pămîntul natal.

Basileios: Da' de ce-i atît de important asta acum?

Alecu: Nu ştiu. În tot cazul foarte mult au tot ros la oasele astea, mai ales împăratul.

*Din curtea şcolii se aude cîntecul **A venit un căpitan...** – sau un alt cîntec în care este vorba de sosirea unui căpitan.*

Basileios: Şi data trecută a venit un căpitan... da' de unde oare? De undeva dintr-un loc foarte ciufut. Nu-ți aminteşti, Carol?

Carol: Căpitanul Thomas Sankara, din Burkina Faso.

Basileios: Burkina... şi mai cum?

Carol: Faso

Basileios: Ce-i aia?

Carol: Volta Superioară.

Basileios: Puteam să bănuiesc că-i Volta...

Carol: De unde?

Basileios: Pentru că-i Faso... *(Fredonează)* Călare pe un bidiviu roşcat... Sabia-i luceşte-nfocat... Na bine, eu merg la veceu. *(Se opreşte subit)* Apropo, unde-i domn' director?

Bubu: Încă nu s-a întors din oraş. Pen' ce?

Basileios: Pentru că n-a pus încă geam la veceu. Cum de-i posibil aşa ceva?

Carol: De afară şi aşa numai de la brîu în sus se vede.

Basileios: Dar cînd mă piş... mie nu-mi place să fiu văzut nici de la brîu în sus.

Basileios iese.

Franți: Ați observat că atunci cînd cobori din maşină să te pişi traficul devine dintr-o dată intens?

Bubu: Da' chiar aşa, de ce nu punem geamul?

Mihai: Acu, cînd satul a primit deja somația? Cu două săptămîni înainte de evacuare? Ne-au spus clar... anul ăsta vin buldozerele, anul ăsta! Iar azi e cincişpe decembrie. Pentru zece zile vrei să punem un geam?

Basileios revine; îşi suflă nasul şi-şi priveşte batista.

Basileios: Nu ştiți ce boală-i aia cînd îți curge sînge şi de jos şi de sus?
Franți: Se vorbeşte că preotul nost' are probleme...
Bubu: De ce?
Franți: Pentru că n-a vrut să semneze că el, per-so-nal el solicită instalarea sonorizării în turnul bisericii... a motivat cum că şi aşa satul va fi demolat... dar fireşte, tovarăşii au ştiut despre ce-i vorba.
Carol: A, povestea cu marşul...
Franți: Da, i-au şi comunicat: ştim noi care-i problema voastră. În realitate, nu vă convine ca-n sat să se cînte din oră în oră marşul lui Văsălie Măreţu, eroul nost' național, ungurucigătorul... ştim noi foarte bine ce părere aveți despre eroul Văsălie şi despre marşul lui...
Carol: Şi?
Franți: Şi cu toate astea, preotul nost' n-a semnat.
Pakot-Filip: Şi ce-a rezolvat cu asta? Uite că ieri au instalat sonorizarea. Nu-i tot aia?! De altfel, e destul de suspect preotul ăsta al nost'... cel puțin pentru mine...

Intră preotul reformat.

Preotul: Bună ziua de la Dumnezeu!

Mai mulți de pe scenă îi răspund la salut.

Preotul: În cel mai nenorocit cătun... cel mai uitat de Dumnezeu... la Halta-Menumăsar... mai uitat decît cel mai uitat cătun de Dumnezeu... Fraților, ce va fi cu noi?

Mihai: Ce să fie?

Preotul: Satana nu doarme... ieri a trebuit să mă mut din parohie.

Mihai: De ce?

Preotul: Pentru că m-au somat, aşa, cu hei-rupul.

Mihai: Şi... te-ai mutat?

Preotul: Ce să fi făcut? Iar azi am primit înştiințarea. Satana...

Basileios: Ce fel de înştiințare?

Preotul: Pentru că i-am sprijinit pe cei din Crîngul de Jos, pe cei care nu vor să-şi părăsească satul, nu vor să se mute în blocurile din noul cartier agro-industrial...

Mihai: De ce nu se mută *IEI* acolo?

Preotul: ... deci, pentru că nu m-am supus şi n-am dat un exemplu pozitiv, pentru că n-am plecat din Crîngul de Jos... la fel şi pentru c-am refuzat să accept că din cauza asta am fost transferat la Halta-Menumăsar... în concluzie, superiorii mei ecleziastici au decis să mă răspopească. Altfel spus, nu mai am voie să slujesc în biserică. Sînt excomunicat.

Mihai *(ronțăie ceva)***:** Cît mai suportați oameni buni, voi, cei din Crîngul de Jos?

Bubu: Ce să mai vorbim... cu toți negroteii şi cu tot felul de popoare exotice... cu ăia da... de 'mneața pînă seara... unde-i dreptatea?... Acum pe cine să ne bazăm? Unde-s trupele ONU?

Pakot-Filip *(enigmatic)***:** Nu de mult, cumnatu... bărbatu soră-mii...

Mihai: Poftim?

Pakot-Filip *(şoptind)*: E confidențial! Lali mi-a spus...
Mihai: Ce?
Pakot-Filip *(dirijează şi declamă în şoaptă)*: *Allons enfants* de la patriiii-e
Carol: Despre ce-i vorba?
Pakot-Filip: Că băieții se grupează deja... în secret.
Bubu: Cine?
Pakot-Filip: Păi, căştile albastre. Armata internațional-populară ONU.
Lenți: Aşteptați-i numai... la paştele cailor...
Mihai: De ce tocmai nouă ni se pot întîmpla toate astea?
Bubu: Doctore, tu eşti ginecolog... e adevărat că lui Sîngemorut junior i se scoală numai cu femeile care-s pe cale să nască?
Franți: Aşa se vorbeşte.
Alecu: Dacă există animale şi plante ocrotite... de ce nu există şi popoare ocrotite?
Beți: Trăiască dulăii de rasă, cocoşii de rasă... trăiască ciocîrliile moțate, cuptoarele moțate, cămilele moțate...
Mihai *(cu gura plină)*: ... şi-şi permit una ca asta cu un sat vechi de o mie de ani...
Franți *(i se adresează lui Lenți)*: Dom'le profesor, cînd ar fi aniversarea de o mie de ani, dar aşa... exact?
Lenți: În 1026, în drum spre Țara Sfîntă, contele de Angoulême şi episcopul de Verdun, însoțiți de numeroşi nobili şi cavaleri, trec şi prin Ungaria. Însuşi Sfîntul Ştefan îi convinge pe cîțiva dintre însoțitori să se stabilească la noi...
Beți: La noi, în Ungaria!
Lenți: Astfel, regele îl convinge şi pe cavalerul Wilhelm, sosit tocmai din Saint Malo, să prindă rădăcini la noi. Acesta, după ce-l învinge pe Ajtony, căpetenia triburilor care se stabiliseră pe

ținuturile dintre Mureş şi Criş, obține moşii importante aici, prin împrejurimi. În 1030 sînt amintite pentru prima dată şi localitățile Crîngul de Jos şi Beizaratul de Jos, care întreține încă mult timp legături cu Saint Malo. Aşa se explică şi faptul că secole la rînd patronul celor două sate a fost...

Intră în trombă Andrei, directorul şcolii.

Andrei: 'mnezeule! Ce de pregătiri în oraş...

Bubu: Ce-ai văzut, domn' director?

Andrei: Tocmai treceam pe bulevardul Victoriei... cînd frînează lîngă mine o maşină neagră. Coboară în mare grabă trei gorile şi se năpustesc asupra mea. Cum că unde-i carnea. Care carne? – întreb. Păi carnea furată. Să le dau carnea. Să le dau înapoi carnea.

Basileios: Pe cînd, tu?

Andrei: Eu: că de două luni nici măcar n-am văzut carne. Pe cînd, ei: să nu glumesc. Şi că... ce am în servietă? Le spun: extemporale la filozofie. Ei: să le arăt. Mi-am deschis servieta. Dar între timp am stat pe gînduri! Oare chiar n-am în servietă... carne? Apoi au văzut că-s numai extemporale.

Bubu: Şi?

Andrei: Atunci mi-au spus că de data asta încă mă iartă. Da' că altă dată să am mai mare grijă. Asta mi-au spus. Apoi au urcat în maşină şi au plecat în trombă. Băieții nu carne căutau. E din cauza lui Sîngemorut. Poate sosi în oricare secundă...

Carol: Ohoho! Atunci va fi iarăşi plenară...

Andrei: Acum n-o să fie plenară. Asta nu-i vizită oficială. În asemenea situații îs convocate numai cadrele mai importante. În sala mare de la primărie. Unul dintre tovarăşi cuvîntează. Complet despre altceva. Apoi, aminteşte pe neaşteptate că-n oraş se află şi Sîngemorut. Atunci, celelalte cadre se conformează şi prezintă onorul. Se scoală fiecare membru şi... timp de un minut... poziție de drepți.

Franți: Ehei, pe mine să nu conteze.

Bubu: Cum adică?

Franți: Sînt deja bătrîn pentru aşa ceva. Foarte greu mi se scoală.

Andrei: Iar mîine vor veni undeva pe aici, prin împrejurimi, la o partidă de vînătoare.

Intră Ulrike.

Ulrike: Nici o veste?

Alecu: Măi, şi ce-o să vîneze Sîngemorut şi-ai lui? Pentru că pîn' şi animalele domestice au fost de mult extirpate. Nici măcar o vacă nu mai există prin împrejurimi.

Mihai: Poate că vin la urs.

Alecu: Urs, aici la şes? Aici, unde oamenii nici măcar în vis n-au văzut o pădure? Aici nu ştie nimeni cum arată un copac.

Basileios: Dacă nu la urs, atunci poate... la vînătoare de unguri.

Ulrike: Iisuse, termină odată...

Toma: Am auzit că un biolog vest-german şi-a intitulat disertația de doctorat: ***Personalitatea lui Sîngemorut şi urşii bruni***.

Franți: Cum adică?

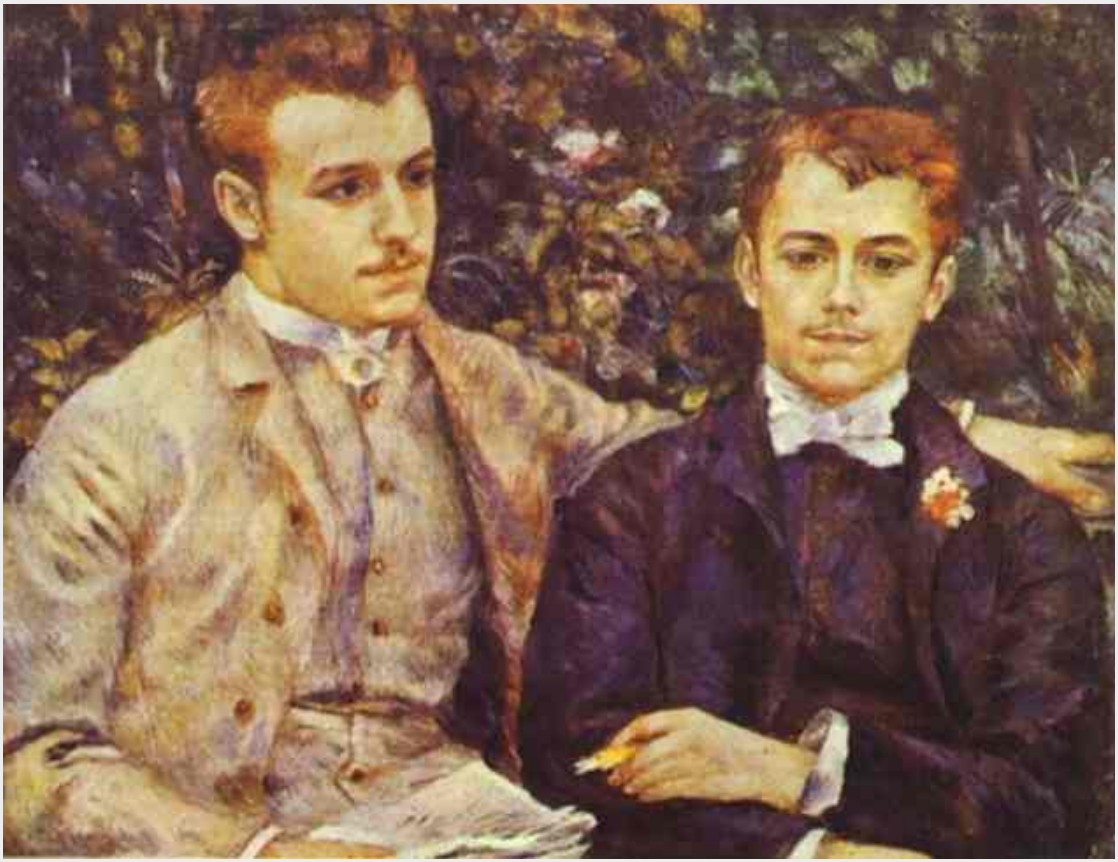

Pierre-Auguste Renoir
Charles and Georges Durand-Ruel

Toma: De cînd un turist a împuşcat întîmplător ursul îngrăşat pentru Sîngemorut, un exemplar unicat, campion mondial, de atunci...

Bubu: Un urs campion mondial?

Toma: Da. De atunci... la noi e interzis să se vîneze urşi. Din cauza asta s-au înmulțit atît de tare. Exact fenomenul ăsta îl descrie biologul german.

Alecu: Linişte. Încă tot nu ştim ce vrea să vîneze Sîngemorut şi suita.

Carol: Şi dacă africanul vrea să vîneze lei?

Bubu: Credeți că vin la vînătoare de lei?

Basileios: După părerea mea... lei şi unguri.

Mihai: Măi, Carole... unde-i Imperiul Africii de Vest?

Carol: În Africa de Vest.

Bubu *(interesat)***:** Chiar?

Carol: Ca întindere e de cinci ori mai mare decît noi, iar populația e de zece ori mai puțină. O mică parte din populație e reprezentată de arabi, iar restul, adică majoritatea, au pielea neagră şi sînt musulmani. De cînd au descoperit în deşert petrol... sînt cei mai bogați din toată Africa.

Bubu: Ar putea să ne dea şi nouă niscaiva gologani.

Lenți: Pe ce motiv?

Bubu: Păi... uite num' aşa. Dacă-s atît de bogați. Să spunem că în numele luptei pentru pace.

Basileios: Lupta pentru pace e ca fu...

Ulrike: Taci, Acrule!

Basileios: ...taiul în numele virginității.

Alecu: Şi... nu ştiți... împăratul ăsta... e monogam... sau cîte neveste are? Cu cîte First Lady-uri soseşte? Dacă-i permis să mă exprim astfel.

Carol: Eu am întîlnit şi negrii de ispravă... luați separat, n-am nici o treabă cu ei...

Pakot-Filip: La mine e invers: nu-i urăsc pe negri, în general, numai pe fiecare, separat.

Ulrike: Trebuie să mă întorc la bucătărie. Acrule, anunță-mă cînd soseşte Helmuth. Aber zofort.

Ulrike iese.

Franți: Măi, Acrule, de ce a trebuit să emigreze fii-tu? Am auzit c-a fost un muzician talentat.

Între timp, Alecu pictează pe o tăbliță următoarele:

CURVA

Basileios: Da. A şi cîştigat un concurs... trebuia să fie prim-violonist în orchestra simfonică a oraşului...

Franți: Şi?

Basileios: Apoi, secretarul de partid, unul cu numele de Peter Müller... de-aş putea pune mîna pe el... l-a tot săpat... cum că nu-i membru de partid... 'geaba i-am tot explicat că-i tînăr încă...

dar în schimb eu, tatăl lui, sînt... acest Müller a spus că nu-i de ajuns... aşa că nu l-au angajat, iar Helmuth şi-a depus cererea de plecare definitivă în Germania, reunificarea familiei... dar pe cînd a ajuns acolo... tocmai îi murise mătuşa din Aachen... apoi a trecut graniţa şi s-a stabilit în Olanda. Acum de acolo vine.

Sună telefonul.

Andrei: Alo, da, alo! Aici e directorul. Da, eu mi-s... trăiți!
Basileios: Atenție! Vorbeşte pe firu-ncins!
Andrei: Nu, încă nu. Încă totu-i aşa cum a fost. Acolo unde-s viile alea vechi? Bine-nțeles, cum să nu ştiu. Cîți? Cîți? Da, să trăiți. Mîine la doişpe. Douăşcinci. O să fim acolo, da. Am înțeles, douăzeci şi cinci. La revedere.

Intră Tiborț; ține în mînă o coasă mare.

Andrei: Mîine, Sîngemorut vine la vînătoare... la Beizarat. M-au anunțat acum. Ar mai fi nevoie de încă douăşcinci de gonaci. Ar trebui douăşcinci de bărbați din Crîngul de Jos. Pentru mîine, la doişpe. La viile alea vechi, alea lăsate-n plata Domnului... la capătul dinspre rîu. *(Îl observă pe Tiborț)* Tiborț, ce noutăți?

Între timp, Alecu a pictat pe tăbliță următoarea propoziție.

CURVA S-A MUTAT

Tiborț: ... noi,
dacă nu vrem să crăpăm de foame
trebuie să ne înjugăm nevestele şi pruncii.
Ei se joacă şi halesc neîncetat,
de parcă fiecare muşchiuleț
le-ar fi binecuvîntat
cu cîte un burdihan,
iar de pe coşurile caselor noastre
se prăpădesc pînă şi berzele,
pentru că digerăm chiar şi rămăşițele.
Frumoasele noastre ținuturi natale
le transformă-n locuri de vînătoare
unde n-avem voie să punem piciorul;
dar ne pun pe loc cătuşe la mîini
cînd doborîm un pui de porumbel amărît
pentru o nevasta bolnavă
sau pentru pruncul zăcînd de pojar;
iar cei care fură sute şi sute de mii de dolari
sînt judecătorii celor pe care
nevoia-i obligă să fure o para chioară.

Basileios: Aşa-i, ai dreptate...

Tiborț: Au nevoie de foarte mulți gologani,
iar pentru că nu le putem da tot ce pretind,

ni i-au pus în cîrca slăbănoagă
pe ismaeliți – e strigător la cer...

Franți: Asta chiar că-i prea de tot...

Tiborț: Domnilor tătari turbați şi fistichii!
Nicăieri pe lume nu-i atîta jale ca şi aci
şi nici atîția oameni încătuşați,
atîta durere şi foamete cruntă...
sîntem revoltați... sîntem revoltați...

Franți: Bine Tiborț... ai dreptate...

Tiborț atîrnă coasa de un cui şi iese.

Franți: Măi, Lenți... ce trebuie să ştim noi despre ismaeliți?

Lenți: Păi, mă rog frumos, situația cu ***ismaeliții*** stă cam în felul următor. În primul rînd, nu sînt identici cu ***ismailiții***, o sectă a musulmanilor şiiți, adică cu secta aia a asasinilor, adepții Bătrînului Munților, care fiind manipulați cu haşiş n-au ştiut ce-i aia groaza morții. Deci, despre ismaeliți... În Ungaria, începînd de pe la mijlocul secolului al X-lea, de pe vremea voievodului Taksony, se poate vorbi despre ismaeliți, adică despre musulmani... sau, în limbaj popular, busurmani.

Alecu: Chiar? Asta înseamnă cuvîntul busurman?

Lenți: Asta înseamnă. De altfel, e identic cu **musulman**. Ambele cuvinte au aceeaşi etimologie. Dar mahomedanilor din Ungaria li s-a mai spus şi misiri, calizi, arapi şi saraceni, respectiv, sarazini.

Bubu: Am crezut că sarazin înseamnă negru.

Lenți: Mahomedanilor care au locuit aici, la noi, în perioada lui Árpád, li se spunea sarazini. Conform izvoarelor istorice din Evul Mediu timpuriu, acesta e numele arabilor din deşert, apoi, în Evul Mediu, sarazin a însemnat maur din Africa de Nord, respectiv, din Spania, iar mai tîrziu, pur şi simplu, mahomedan. În limba maghiară uzuală, cuvîntul sarazin înseamnă negru din Africa.

Bubu: Ca să vezi!

Între timp, Alecu a terminat de pictat tăblița, pe care se poate citi:

CURVA S-A MUTAT
AICI LOCUIEŞTE CIZMARUL
NU BĂTEȚI LA UŞĂ

Lenți: Dacă tot vorbim despre asta, e interesant de ştiut că tot mauri li se spune şi negrilor din triburile care trăiesc pe malul drept al Senegalului. Inițial, denumirea de maur s-a referit la populația din nord-vestul Africii, mai ales la arabi şi berberi. Mai tîrziu, tot mauri li s-au spus şi arabilor care au cucerit Spania. Ei au pus bazele regatului Granadei, care a existat pînă în anul 1492. După căderea regatului, mulți s-au încreştinat, ei sînt moriscii... sau în spaniolă, morisco. Dar tot mai mulți dintre morisci au început să revină la islam, din cauza asta Filip al III-lea...

Mihai: Au început să revină la islam... ia să ne oprim noi puțin. Dacă înțeleg eu bine... în Ungaria, odinioară au trăit mahomedani?

Lenți: Da. De-a lungul a mai multor secole. Fapt dovedit şi de denumirea unor localități, cum ar fi, de exemplu Busurmanul Haiducului.

Pakot-Filip: Au avut un rol negativ sau pozitiv?

Intră cizmarul, Alecu îi dă tăblița firmei; cizmarul plăteşte, apoi iese dînd din cap.

Lenți: Pozitiv. Au fost nişte luptători clasa întîi. De exemplu, cînd Comnen Manuel I, împăratul Bizanțului, atacă Ungaria, iar regele Géza al II-lea îl învinge, în armata acestuia sunt mulți musulmani. În afară de asta, cînd împăratul Frederic I Barbarossa...

Mihai: Opriți-vă! Am găsit rezolvarea! Am găsit-o! Ha-ha-ha!

Cu toții, în cor: Despre ce vorbeşti?

Mihai: Ha-ha-ha! Ascultați-mă. Mîine vine aici... în vecini... împăratul vest-african, da? La vînătoare, da? Iar printre gonaci o să fie şi bărbați din Crîngul de Jos, da? Buuun, mă rog frumos. Iar împăratu-i mahomedan, da? Păi atunci... ne convertim frumos-frumuşel la religia lui, iar mîine, după vînătoare... îl anunțăm că-n vecini există un sat musulman care vrea să-l declare cetățean de onoare al localității, da? Poate veni chiar şi la nunta Lizei...

Pakot-Filip: Excelent! Excelent!

Între timp, preotul scapă paharul din mînă; cei de pe scenă se ridică rapid de pe scaune; se aşează din nou; gălăgie; consternare.

Preotul: Fiule! Ai grijă, sunt lucruri cu care nu-i de glumit...

Pakot-Filip: Da' nimeni nu glumeşte, venerabile părinte. Numai că ne-am cam săturat deja de acel Dumnezeu care nu-şi poate proteja adepții.

Preotul: Dar ce-i Dumnezeu...

Bubu: Poftim?

Preotul: ...întreb: ce-i Dumnezeu? O societate de asigurări? Ce bine ar fi să fim nemuritori şi veşnic tineri în Grădina Edenului, dar grădina asta a fost pierdută deja, dragi prieteni! Bucurați-vă de îndurarea lui Dumnezeu, pînă aveți parte de ea...

Pakot-Filip: ...atunci să ne salveze satul...

Preotul: ...şi nu cercetați căile Domnului.

Vincent van Gogh
The All-Knight Café at Arles

Cîntec despre Cel de Sus

În Crîngul de Jos noi am crezut,
în Saint Malo şi-n Dumnezeu.

O mie de ani l-am slujit mereu
devotat de la Verecke pîn' la Beizarat
dar el nu, nu ne-a apărat.

Am tot sperat în apărare,
nu ne-am gîndit la un atac
am încercat să-i fim pe plac

Domnule Dumnezeu, între timp pe unde ai umblat?

În timp ce adepții tăi rugîndu-se-n flăcări
pe rug ardeau
pentru că te adorau,

Domnule Dumnezeu, între timp tu pe unde erai?

Şi cine s-ascunde ca un noian
acolo, afară, în burta calului troian?

Aici e Troia. Aici aşa-i legea:
să se devasteze pînă-n temelii urbea.

Mereu încăierare, asediu mereu,
mereu groază şi mereu Troia,
steaua noastră o ia spre apus
cine ne pîndeşte din caii de lemn?
iar tu, Cel de Sus, unde te ascunzi?

De fapt, tu te-ai ascuns şi stai demn
la vecinii noştri, în cai de lemn?

Te-ai ascuns şi stai demn
în burta calului de lemn.

Mihai: Bine, bine, dar ce va fi cu noi?

Basileios: Credeți că-ntotdeauna se rezolvă totul dacă treceți de partea cealaltă?

Preotul: O, ce se mai bucură acum Satana! Ați fi în stare să renunțați la credința strămoşilor voştri?

Lenți: Ar mai fi ceva de adăugat. Chiar şi reforma... strămoşii noştri au acceptat-o numai sub presiunea unei situații nou create. Doar ştim cu toții că ungurilor li s-a impus încreştinarea... cu focul şi cu sabia. N-au prea avut de ales... cel mult se poate spune c-au ales supraviețuirea... iar condiția a fost încreştinarea.

Pakot-Filip: În schimb, noi acum vrem într-adevăr să ne *alegem* o altă credință...

Mihai: Care să ne protejeze apoi.

Lenți: Nemaivorbind c-ar fi vorba despre o re-islamizare... foarte multe etnii şi religii s-au contopit în ungurime...

Pakot-Filip: Asta-i, aici e buba!...

Lenți: ... iar noi acum ieşim din marele creuzet şi ne căutăm rădăcinile. Cine ar putea să susțină că nu mahomedanii au fost *tocmai strămoşii noştri*? La cîți kilometri sîntem de Busurmanul Haiducului? La şaptezeci? La nouăzeci? Iar dacă ne gîndim la takia...

Preotul: Ei, dar... re-islamizare... păi... nu există nici un fel de urme concrete, mențiuni, tradiții, nostalgii, solicitări...

Pakot-Filip: Solicitări există. Vrem să supraviețuim, iar dacă pentru asta trebuie să trecem la religia împăratului, păi o să trecem. Fără nici o obiecție şi fără intoleranță.

Mihai: Ce-i aia intoleranță?

Preotul: V-ați converti pentru nişte parale? Voi aveți nevoie de un Iisus Cresus, nu-i aşa? Nu vă e teamă de mînia Domnului?

Pakot-Filip: Domnului nu-i pasă de noi. Pe dumneata de ce te-a lăsat să fii excomunicat?

Mihai: De ce suportă Domnul să li se întîmple aşa ceva tocmai celor care-l slujesc cu credință?

Preotul: Credeți că un alt Dumnezeu o să vă ajute?

Pakot-Filip: Chiar dacă el nu, adepții lui. Ne mulțumim şi cu ei. Rearanjăm puțin biserica, iar dumneata vei fi muezinul. Sau cine naiba... vreau să spun că dervişul, adică, imamul.

Preotul: Asta-i obrăznicie.

Lenți: Să răsfoim nițel istoria Crîngului de Jos: încreştinarea – prima convertire. Reforma lui Luther – a doua convertire. Apoi au venit calviniştii – a treia convertire, apoi unitarienii lui Dávid Ferenc – a patra convertire. Antireforma şi re-catolicizarea – a

cincea convertire... iar în final, cînd conții Bereki au devenit reformați, a trecut automat şi satul la calvinism – deci, a şasea convertire. În total şase convertiri...

Preotul: Da, dar niciodată n-au trecut la religia musulmană...

Pakot-Filip: Ei bine, acum a sosit timpul.

Preotul: De la înfrîngerea lui Ajtony, satul e creştin. Atunci a întemeiat acest sat cavalerul Wilhelm din Saint-Malo, acum aproape o mie de ani. O mie de ani de creştinism!

Mihai: Pe vremea turcilor, cînd ar fi fost avantajos pentru sat să treacă la islamism, n-a trecut. În schimb acum, fără nici o constrîngere, hotărîm să ne însuşim învățăturile lui Mahomed... din propria noastră voință...

Andrei: Iar dacă ne gîndim la învățăturile takiei...

Alecu: Ce-nseamnă takia?

Lenți: Takia îl împuterniceşte pe credincios să poarte masca altei ... îi permite musulmanului să se declare aparent adeptul altei religii.

Pakot-Filip: Takia! Poate că pînă acum am fost doar aparent creştini?!

Alecu *(lui Basileios)***:** Ei, dacă ar fi apucat nepotul tău...

Franți: Cine?

Alecu: Soare Zultan, marea speranță a familiei, vărul lui Helmuth, cel mai bun prieten al său.

Franți: Ce s-a întîmplat cu el?

Alecu: S-a sinucis în timpul stagiului militar, acum doi ani, de Paşti. Se spune că şi-a tras în cap o întreagă rafală... dacă-i permis să mă exprim astfel.

Lenți: Cîteva precizări. Fără să ne adîncim prea mult în problema cazarilor-cabarilor şi a popoarelor care s-au unit cu triburile ungurilor, trebuie să vă mai spun un lucru: calizii nu sînt altcineva decît mahomedanii din Horezm, un stat care a existat în antichitate în Asia Centrală. Mulți dintre horezmini au luptat împreună cu ungurii lui Árpád...

Mihai: Nevasta prințului Csaba a fost din Horezm...

Lenți: Aşa-i. Istoria hunilor s-a întrepătruns cu cea a horezminilor, adică cu istoria calizilor, care au participat la întemeierea statului ungar.

Mihai: Ați auzit? Ați auzit asta? Întemeietori mahomedani! De acum înainte ne conduce prințul Csaba! Pe Calea-Laptelui, presărată cu stele! Ce mai vreți?

Lenți: Iar dacă ținem seama şi de dreptul peregrinării, ni se rezolvă oarecum şi problema paşapoartelor.

Mihai: Cît timp au trăit în Ungaria mahomedanii ăştia?

Lenți: Destul de mult. Să nu uităm că în perioada árpádiană li s-a permis să bată monedă şi să adune vama, ceea ce înseamnă că...

Pakot-Filip: Să bată monedă şi să adune vamă? Auziți?

Mai mulți, în cor: Da... dar ce-i cu asta?

Pakot-Filip: Păi... e extraordinar! Poate că şi noi vom aduna vamă!?

Preotul: Totuşi, asta-i prea de tot.

Pakot-Filip: Tocmai e ceva şedință-n sat, în curtea fermei. Mă duc şi întreb poporul ce părere are despre toate astea.

Pakot-Filip iese.

Cîntec despre pămîntul nimănui

Nimeni nu umblă pe pămîntul nimănui:
doar prinţul Csaba goneşte într-acol',

iar acol' vînează Baltazar –
e mare puterea cuvîntului arap.

Ce vînează Baltazar;
fericitul crai arap?

Ar împuşca tămîie, lămîie şi smirrnă,
pe blana ursului stînd într-o rînă.

Cea mai de preţ comoară pentru inima craiului,
e blana, blana frumoasă a ursului.

Dar prinţul Csaba? –
căpetenia luptătorilor şi zarafilor.
A găsit comoara, comoara păzită
de mistreţi în pădurea străbunilor?

Hăituieşte mistreţul,
identitatea,
cerbul miraculos,
îi goneşte, le pierde urma,
le-o găseşte, regăseşte.

Şi iată, acum ocheşte
identitatea; e răpusă,
îi prepară coarnele, privirea, piele.
I-
    denti-
        tate împăiată!

El este el şi
    nimeni
        altul.

Dar în timp ce prepară pe-ndelete vînatul,
ce se revarsă din inima împuşcată a identității?
Copita de peste şapte țări şi şapte mări
a conformității.

Pierre-Auguste Renoir
A Morning Ride in the Bois de Boulogne

Lenți: De fapt... noi trăim în vecinătatea lumii islamice... să ne gîndim numai la Turcia. Turcii din Bulgaria sînt şi mai aproape de noi.

Bubu: Sau la insula Ada-Kaleh!

Lenți: Taci! Deci... din punct de vedere geografic... umbrela islamică e lîngă noi, numai tre' să ne adăpostim sub ea! Am putea, de exemplu, să avem relații strînse cu musulmanii bosniaci. Bosnia chiar că-i la doi paşi!

Mihai: Chiar aşa. De la ei putem spera într-un ajutor substanțial.

Bubu: De la cine?

Mihai: De la musulmanii bosniaci.

Andrei: Eu mi-am dat doctoratul din istoria religiilor. Trebuie să vă spun că religia islamică nu este ostilă creştinismului. Islamul îl respectă în mod deosebit pe Iisus. Îl consideră penultimul profet. Îi spun Isa sau Isr. Se vorbeşte întotdeauna cu un respect deosebit despre el. Astfel: Excelența Sa, Isa! sau: Luminăția Sa, Isa!

Bubu: Chiar?

Andrei: Da, da. Musulmanii nu cred că profetul Iisus ar fi murit. Sînt convinşi că Allah l-a dus în rai. Susțin că-n ultimul moment Allah l-a transformat pe Iuda după chipul şi înfățişarea lui Iisus. Aşa că... în realitate... Iuda a fost cel crucificat.

Bubu: Ha-ha-ha, aşa-i trebuie.

Preotul: Teoretic, punctul de vedere al teologiei islamice e un lucru... iar realitatea... pentru că... dacă bine-mi amintesc, Borsos Sebestyén consemnează că la Constantinopol, în jurul anului 1540, l-au pietruit pe un prelat cu numele de Ibrahim care

propovăduia învățăturile lui Hristos. Să nu mai vorbim despre ce-au făcut în ultimii cinci sute de ani în numele credinței adevărate, cîte biserici au incendiat... cîți prunci au tras în sabie...

Andrei: Lasă, lasă... în secolul ăsta turcii au fost deja aliații noştri. N-are sens să ne legăm de cele întîmplate în epocile mai barbare! Gîndiți-vă numai cum s-au purtat şi creştinii între ei...

Bubu *(îşi ridică degetul arătător)***:** Asta-i, aici e buba!...

Lenți: Ştiți voi cine este părintele tiparului în Turcia?

Bubu: Cine-i?

Lenți: Ibrahim Müteferrika. Un băiat din Cluj, un unitarian care după ce s-a convertit la islamism a înființat la Constantinopol prima tiparniță, în jurul anului 1700.

Basileios: Şi... cum a ajuns el la Constantinopol?

Lenți: Hm. Păi...

Basileios: Cum de?

Lenți: Păi... l-au răpit... nu-i aşa? Nu vă hliziți! Şi aga Zulfikar? Dar ungurii mahomedani din Stambul? Dar ungurii din Anatolia? Dar ungurii din Egipt, de pe malul Nilului? Iar după 1848, ştiți cîți revoluționari, cîți ofițeri din armata revoluționară ungară, au trecut la islamism? Începînd de la bătrînul general Bem, care deja în toamna anului 1849 şi-a luat numele de Murat Tevfik Amurat, apoi generalul Kmety György, pînă la Freund... adică Mahmud paşa, singurul străin care a obținut în Turcia gradul de mareşal. Sau Farkas Alfonz, adică Osman paşa, fiica lui, Nigiar Hanim, fiind o cunoscută poetă în Turcia. Să vă spun cîți dintre ofițerii noştri s-au convertit după '49? Oare

ei n-au fost destul de buni unguri? Cu cine vă comparați? Ați luptat voi la Isaszeg? Între Ocna Sibiului şi Deva? La Sighişoara? La Koronțo? La Moftinu Mare? La Şiria?

Basileios: Unde?

Preotul: Bine, dar bătrînul Bem şi ai lui s-au convertit numai şi numai ca să poată continua lupta împotriva ruşilor.

Mihai: Iar noi ne convertim numai şi numai ca să putem continua lupta împotriva...

Basileios: Împotriva cui?

Mihai: Nu se pune problema împotriva cui, ci ca să supraviețuim... luptăm pentru noi înşine, să ne păstrăm propria identitate.

Alecu: Trăiască propria identitate! Dacă-i permis să mă exprim astfel.

De afară se aud strigăte de urale.

Lenți: Şi... nu-i adevărat că s-au convertit numai din constrîngere... Ştiți cine a organizat în Turcia activitatea pompierilor... acum o sută şi zece ani? Una şi aceeaşi persoană care îi organizase şi pe pompierii din Budapesta... Apoi a plecat la Constantinopol, s-a convertit şi a rămas acolo pîn' la moarte, mai bine de cincizeci de ani. A murit prin anii '20. Ştiți cine a fost? Fiul cel mic al lui Széchenyi, Széchenyi Ödön paşa. Să nu-mi spuneți c-a fost şi el răpit.

Basileios: Ce şi cum a făcut fiul cel mic al celui mai mare ungur... pe noi... prea puțin...

Lenți: Da' ştiți cine s-a mai convertit la islamism? Vă spun eu. Nepotul lui Horthy Miklós, fiul vice-guvernatorului Horthy István, care suferise o moarte eroică. Oare nu provine el dintr-o familie suficient de creştin-națională?

Andrei *(şoptind, gesticulează cu încăpățînare, apoi, cu voce tare)***:** Lăsați-l acum pe Horthy şi pe ai lui... Hm. Acum ar trebui să decidem...

Intră Pakot-Filip.

Pakot-Filip: Am vorbit cu poporul!

Preotul: Şi?

Pakot-Filip: Toată lumea-i de acord! Toți sătenii, cu mic cu mare! Toți, o singură voință! Toată lumea-i foarte însuflețită!

Lenți: Zarurile au fost aruncate!

Basileios: Ne asumăm un lucru extraordinar...

Pakot-Filip: Peste zece minute oamenii se vor aduna în fața şcolii. Se apropie clipa cea mare, cînd satul va hotărî. Viață sau moarte! Asta-i întrebarea.

Preotul: Dacă înțeleg eu bine... de fapt, satul a hotărît deja.

Pakot-Filip *(se adresează preotului)***:** Sigur... dar acum decizia trebuie consfințită. Dumneata cum ai hotărît, venerabilul meu domn?

Preotul: E o tragedie ce se petrece aici. Tragedie şi ruşine. Dumnezeu să vă ocrotească.

Iese toată lumea; în sala profesorală rămîn doar preotul şi Basileios.

Basileios: Satul are mare nevoie de tine.

Preotul *(ironic)*: Nu mai spune, chiar aşa?

Basileios: Aşa cum îți spun. Şi va fi tot mai mare nevoie. Nu ne poți părăsi taman acum.

Preotul: Cine mai ascultă aici de mine?

Basileios: Dacă turma a luat-o razna, oare păstorul o poate părăsi? Sau trebuie să rămînă cu turma, să aştepte şi să pregătească pe-ndelete ocazia cînd poate schimba mersul lucrurilor...

Preotul: Ies la fereastră şi le spun că se îndreaptă spre moartea morală, spre distrugerea conştiinței.

Basileios: Dacă ai putea convinge întregul sat, poate c-ai avea dreptate. Dar numai cîțiva te vor înțelege. Şi ştii care va fi rezultatul? Dezbinarea. Vor începe luptele interne. Asta vrei? Război religios? Asta ne lipseşte nouă acum?

Preotul: Atunci să nu spun nimic?

Basileios: Dacă un preot nu spune nimic... înseamnă dezertare.

Intră Pakot-Filip, Bubu şi gospodarul; țin în mîini sape, coase, topoare, tîrnăcoape.

Preotul: Atunci... ce să le spun? Situația ar trebui bine cumpănită, analizată din toate părțile...

Pakot-Filip: Nici vorbă de aşa ceva! A sosit clipa istorică. S-a ivit ocazia care trebuie exploatată! E porunca ataşamentului nostru la ungurime, a devotamentului față de propria identitate...

Bubu: Identitatea-i foarte importantă.

Gospodarul: Poporul s-a adunat.

Preotul: Stai numai o clipă.

Gospodarul: Poftim.
Preotul: Ce vreți?
Gospodarul: Vrem ceva altceva, venerabile domn! Asta nu mai e viață. Vrem dreptate, o viață nouă şi...
Preotul: Şi dumnezei noi?

Gospodarul iese şi se loveşte în uşă de Lenți. De afară se aude vociferarea mulțimii.

Lenți *(din fereastră)***:** Fraților! Popor! Unguri din Crîngul de Jos! *(De afară, se aud urale)* Tot ce se va petrece aici trebuie să se-ntîmple pentru că aşa ne dictează logica de fier a destinului, voința istoriei... e vorba de o anume predestinare. La asta ne obligă trecutul nostru, iar viitorul ne porunceşte să facem întocmai... după ce am fost o mie de ani bastionul de apărare al creştinismului, acum...

Lenți îşi continuă discursul, dar aproape şoptind; în prim-plan vorbesc în contradictoriu Basileios şi Preotul.

Preotul: S-a terminat totul.
Basileios: Da' de unde. Abia acum începe istoria.
Preotul: Intrăm nu numai în istoria religiilor, dar şi-n istoria prostiei omeneşti.
Basileios: Acum aşa trebuie să se-ntîmple.
Preotul: Doamne Dumnezeule, dacă voieşti ca acest pahar amar...

Basileios: Trebuie să vorbeşti poporului. Acu nu poți lăsa satul de izbelişte. Şi n-ai voie să-i tulburi. Nici mințile, nici sufletele. Faci treaba asta?

Preotul ridică din umeri, gest care poate fi interpretat drept un accept. Basileios merge lîngă Lenți; îi şopteşte ceva.

Lenți: ...noi am fost fideli credinței noastre. Nu de noi a depins c-a trebuit să se-ntîmple aşa. Iar acu' ascultați cuvintele preotului vostru.

Vociferări, aplauze, strigăte, fluierături.

Preotul: Iartă-mă, Doamne Dumnezeule... iartă-ți umila slugă... *(Merge la fereastră, gălăgia se intensifică, apoi se face linişte)* Oameni buni! Dumnezeu doreşte ca de acum înainte nu Lui să vă închinați, ci dumnezeului cu numele de Allah.

Gălăgie, urale, preotul revine de la fereastră. De afară se aude: Allah! Allah akbar! La illa, il' Allah! Intră Helmuth.

Basileios: Helmuth! Ai sosit! *(Se îmbrățişează)*
Helmuth: În sfîrşit, acasă. Ce se petrece aici?
Basileios: Bine c-ai sosit, băiete!
Helmuth: Ce noutăți, tată?
Basileios: Liza tre' să nască, mîine o să fie nunta. Crîngul de Jos va fi demolat, distrus. Preotul a fost excomunicat din biserică,

preşedintele consiliului a fost schimbat, primarul a fost înşfăcat acum trei zile, în seara asta vom fi deconectați de la rețeaua electrică, autobuzele nu mai circulă, au suspendat transportul alimentelor, iar satul tocmai acum s-a convertit la mahomedanism.

Helmuth: Înțeleg. Alte noutăți nu sînt?

Basileios: Nu, alte noutăți nu sînt.

În timp ce intră Ulrike şi aleargă să-l îmbrățişeze Helmuth, se lasă:

Cortina

Vincent van Gogh
The Courtyard of the Hospital in Arles

Actul II

Aceeaşi sală profesorală; Mihai scrie pe o tablă următoarele:

Snptnc

apoi iese. Basileios se aşează lîngă Helmuth. Cei doi stau la o masă în prim-planul scenei. Ulrike, complet transfigurată de bucurie, umblă de colo-colo aducîndu-i lui Helmuth platouri de diferite mărimi, pline cu tot felul de preparate culinare apetisante. Pe tot parcursul acestui act, toată lumea bea neîncetat. În acest act şi în actul III, pe spalierul pentru gimnastică, pe inele şi pe bare poate fi văzut mai ales Helmuth, dar desigur, şi ceilalți.

Basileios: ...în afară de asta au devastat centrul capitalei, acolo unde se construieşte noul palat al lui Sîngemorut. Mănîncă, băiete.

Helmuth: Am auzit că în peretele dinspre nord au zidit trei unguri. E adevărat?

Basileios: Aşa se spune. Ca să fie mai puternic.

Helmuth: Văd că şi drumurile sînt tot mai pline de gropi. Nu-i simplu să ajungi pînă aici.

Basileios: La noi... maşina de serviciu e calul... E greu mai ales pîn' ajungem la şosea. De la Beizarat, unde e deja drum internațional, mai sînt doar zece kilometri.

Ulrike: Băiețelul meu drag, puțin caltaboş. A' pissl Lebe' wurst!

Intră Bubu.

Basileios: În schimb... e adevărat că pe drumul ăsta internațional... nu de mult era oprită de-a curmezişul o maşină, iar lîngă ea, două persoane care dădeau disperate din mîini. Erau suedezi şi a reieşit că nu cu maşina aveau probleme. Au oprit în mijlocul drumului crezînd c-au ajuns din întîmplare într-o carieră de piatră. Le-a fost frică să nu se prăbuşească undeva...

Helmuth: Am emoții ca nu cumva Mary şi tatăl ei să se răzgîndească... mi-e teamă că dacă o să vadă pe ce drum trebuie să ajungă pînă-n sat, se vor întoarce.

Basileios: Şi să vezi cum conduc oamenii!

Ulrike: Groaznic... cum conduc.

Basileios: N-au experiență. 95% din accidente îs cauzate de şoferii care n-au parcurs încă suta de mii.

Bubu: E adevărat că acolo, la voi, există o lege care precizează că pot să conducă doar ăia care au parcurs cel puțin o sută de mii de kilometri? E adevărat, Helmuth?

De afară se aude distonant şi scîrțîind marşul. Helmuth îşi ridică subit capul, ceilalți se prefac ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Helmuth: Ăsta nu-i marşul lui Văsălie Mărețu, ungurucigătorul?

Linişte penibilă.

...Asta deja... asta-i deja prea de...

Intră Beți.

Helmuth: Beți! Mă bucur că te-au eliberat... mă bucur că te văd... am auzit că...

Beți nu răspunde; se aşează.

Basileios: Abia de cîteva săptămîni i-au dat drumul. Acum el e profesorul de atelier.
Helmuth: Cum aşa... a fost profesor de chimie...
Ulrike: Nu mai e bun de nimic. Asta-i pîinea milei.
Helmuth: Cum a fost cu vițelul ăla?
Ulrike: Fratele lui trăieşte la munte, creşte animale. Beți a primit de la el un viței.
Helmuth: Şi?

Beți iese.

Basileios: Au tăiat vițelul fără să aibă autorizație.
Helmuth: Şi asta se lasă cu închisoare?
Basileios: Uiți, băiete, doamne ce repede uiți... L-au potcovit cu cîțiva ani. Nu poți să tai viței fără aprobare.
Helmuth: De ce n-a cerut?
Basileios: Fiindcă nu se dă.
Ulrike: Povesteşte-ne ceva despre Mary...
Helmuth: De unde să încep... Stai o clipă, am o fotografie. *(Scoate din geamantan o fotografie mare, colorată, făcută sul; pune portretul pe perete)*

Ulrike: Ce frumoasă e, mînca-i-aş sufletul... So a' sőnhait tez Medlain...

Basileios: Ei... şi care-i situația?

Helmuth începe să cînte, acompaniindu-se la vioară: ***Hei, Teleki conte, conte, conte/ nu mai am un sfanț şi nici bancnote, note...*** *Apoi:*

Helmuth: Doar ştiți. În '86, după ce am ajuns în Germania, s-a dus dracu' reunificarea familiei, pentru că mătuşa Gertrud tocmai murise înainte cu două zile. Am cerut imediat să-mi fie recunoscută originea nemțească, după mamă.

Ulrike: ... maică-ta este chiar nemțoaică.

Basileios: Pe bietul unchiu Konrád, fratele maică-tii, locotenent-major la tancuri, l-au împuşcat în '44, pe frontul de est.

Helmuth: Dar asta n-a fost de ajuns. Trebuia să se şi demonstreze că *eu* sînt neamț. Şi ce crezi, tată, pe cine l-au solicitat să-şi dea cu părerea?

Basileios: Pe cine?

Între timp, Alecu aduce tăblița indicatoare a localității pe care numele satului e grafiat cu litere chirilice:

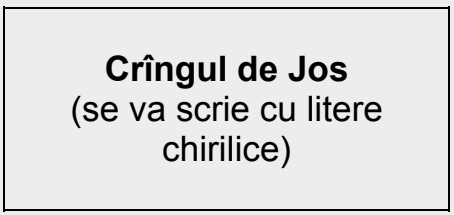

Alecu scrie dedesubt şi cu litere arabe:

Crîngul de Jos
(se va scrie cu litere chirilice)

Crîngul de Jos
(se va scrie cu litere arabe)

Apoi, trage o linie peste cele scrise pînă acum, aduce o tăbliță nouă şi scrie:

Beizaratul de Sus

iar dedesubt:

Beizaratul de Sus

Beizaratul de Sus
(se va scrie în lb. germană)

Helmuth: Pe Peter Müller, bravul nostru secretar de partid... care a emigrat între timp. În calitate de neamț persecutat aici, acolo

a făcut o carieră pe cinste. Iar Müller le-a dat o declarație cum că eu nu sînt neamț...

Ulrike: Auzi, canalia... Hörst was sadt er... Tö Gaune'...

Helmuth: ...deci, i-a sfătuit nu numai să nu mă recunoască drept german... dar să nu-mi acorde nici azil politic... pentru că tata-i membru de partid, mare comunist, el îl cunoaşte... şi că pe noi nu ne-a persecutat nimeni.

Basileios: În afară de el, de Peter Müller.

Helmuth: Caraghios, nu? N-am putut să spun c-am fost persecutat, pentru că aici, acasă, ori de cîte ori mă duceau la interogatoriu şi mă amenințau, mă hărțuiau pentru că eram ungur. Dacă le-aş fi spus asta, mi-ar fi replicat: vezi, dumneata nu eşti neamț, pentru că pînă şi poliția secretă te-a considerat ungur. Dacă cineva, apoi ei ştiu prea bine cine ce este, nu-i aşa?

Basileios: Apoi?

Helmuth: Apoi am lăsat totul baltă şi m-am dus în Olanda, am cerut azil politic acolo. L-am şi primit. Am paşaport de refugiat, din cauza asta n-am putut veni pînă acum în vizită.

Basileios: Cum de-ai reuşit acum?

Helmuth: Adevărul e că n-aş fi avut voie nici acum... de altfel o să-mi retragă dreptul de emigrant... dar nu mă mai interesează. Începînd de săptămîna viitoare totul va fi altfel. O să fiu în cea mai deplină siguranță.

Intră pe rînd profesorii (cîte unul sau în grup), în afară de Lenți.

Basileios: Cum aşa?

Helmuth: Peste cinci zile o iau de nevastă pe Mary Morgan şi voi primi cetățenia sud-africană.

Ulrike: Dumnezeule!

Helmuth: Atîtea lucruri s-au întîmplat dintr-o dată... Pe Mary am cunoscut-o la filarmonică, şi ea cîntă în orchestră, la flaut. Mama ei a fost bură din Africa de Sud. A murit de mult. Tatăl lui Mary e englez, dar ea n-a rămas cu el. Au crescut-o rudele maică-sii. De fapt pînă anul trecut a trăit într-un colegiu din Olanda. Acum, că este majoră, va intra în posesia moştenirii lăsate de mama ei, în Africa de Sud. Iar eu am dat concurs la una dintre cele mai renumite orchestre din Cape Town şi am reuşit. Sînt maestru de concerte. În seara de Crăciun voi cînta cu orchestra asta la televizor. Am şi împachetat deja, săptămîna viitoare, adio, zburăm spre Cape Town!

Ulrike: Doamne! Doamne! Gott sai's Tank.

Cei prezenți îl ascultă pe Helmuth cu uimire, cu ură şi cu invidie. Pakot-Filip plescăie din limbă explicîndu-i cu jumătate de gură ceva lui Bubu:... **şi ştii, mă rog frumos...** *Din cele spuse de Pakot-Filip se pot auzi numai două cuvinte, dar care sînt repetate mereu cu voce tare. Este vorba de cuvintele:* **supa mirelui.**

Basileios: Şi... cînd sosesc?

Helmuth: Socrul meu e om de afaceri, are cîteva fabrici. Ieri a avut negocieri la Atena, iar azi trebuie să fie la Belgrad. Acolo se-ntîlneşte cu Mary, azi după-masă *(se uită la ceas)*, uite chiar acum, apoi urcă în tren şi la noapte gata, îi aşteptăm la gară.

Ulrike: Dumnezeule, ajută-mă!

Ulrike iese.

Helmuth: Mary a ținut morțiş s-o cer de nevastă de la tac-su, aşa cum e tradiția.

Basileios: Ce fel de om e?

Helmuth: Încă nu l-am întîlnit. E milionar. Îl cheamă Căpitanul Morgan.

Mihai: La fel ca şi-n balada aia?

Helmuth: Da. Aşa se numeşte şi o marcă de rom, *Captain Morgan*. Mary povesteşte că prietenii lui tac-su se distrează şi-l tachinează pe bătrîn, cum că-i un butoi de rom şi căpitanul piraților. De altfel, nu-i marinar, a fost căpitan la aviație, de acolo s-a pensionat.

Bubu: Măi, şi ce produce socru-tău în fabricile alea?

Helmuth: Pălării, basmale, ciorapi, lenjerie de damă, sutiene...

Bubu: Măi, nu s-ar putea să-mi găsesc ceva slujbă la fabrica aia de sutiene?

Helmuth: La ce te gîndeşti?

Bubu: Păi... să controlez dacă-s bune mărimile... dacă sutienele alea susțin destul de bine țîțele...

Intră Ulrike.

Helmuth: De altfel, bătrînul e cît se poate de interesat de tot ce i-am povestit fiicei sale despre apele termale de la noi din sat. Tocmai de asta ne-am şi înțeles să vină la nunta Lizei.

Evident, e curios să-mi cunoască şi familia, adică pe voi. *(Membrii familiei se uită unii la alții cu priviri critice.)* Poate că bătrînul ar investi pentru renovarea băilor. Gîndiți-vă numai... ar veni inclusiv cei din vest să se trateze aici. Crîngul de Jos ar putea deveni o cunoscută stațiune europeană!

Mihai: Dacă n-ar fi demolat satul exact acum, peste două săptămîni.

Ulrike: Cine ştie, dacă iese bine vînătoarea, poate că totul se schimbă-n bine.

Între timp se fac pregătiri pentru convertirea la islamism; se iau măsurători, se croiesc şi se improvizează şalvari, caftane, turbane, papuci, sari, burnuzuri; se umblă de colo-colo şi se declamă fragmente din romanul ***Stelele din Eger****, de Gárdonyi Géza.*

Andrei: Pakote, după aia putem organiza... aici, în sat... futuvva...

Pakot-Filip: Ce-i aia?

Andrei: Futuvva! Societatea de Frăție a Tinerilor Mahomedani!

Pakot-Filip: Futuvva! Asta-i bună.

Ulrike şi Pakot-Filip ies.

Helmuth: Tată, aş vrea să merg la mormîntul lui Zultan.

Basileios: Bietul băiat... Ştii, nici acum nu-mi vine să cred că s-a sinucis.

Helmuth: Parc-a trimis o scrisoare de adio... sau nu?

Basileios: Nu chiar. La o lună după înmormîntare a sosit prin poştă o scrisoare... de fapt, o poezie, primele strofe sînt scrise de Arany János şi Petőfi Sándor. E intitulată: **Ungaria**.

Basileios – sau altcineva – se aşează la pian; primele zece-douăsprezece versuri sînt doar acompaniate, apoi muzica se conturează din ce în ce mai pregnant, iar în final, ultimele opt versuri vor fi cîntate. Basileios (sau altcineva dintre actori care ştie să cînte):

Ungaria, poezie de Soare Zultan

Cîmpu-i ars de soare, fără fir de iarbă,
Istoviții greieri cîntă-n glia stearpă;

Soarele de vară focul şi-l aruncă
Peste ciobănaşul tolănit în luncă.

Frățioare dragă, ce stai tu sub bolta-ncinsă?

Inima de focul dragostei e-aprinsă,
Parcă-n jur e o mare de floricele întinsă:

Acolo-n soare trista colilie creşte,
Floarea florilor albastre înfloreşte.
În flacăra amiezii la tulpina-i răcoroasă
Se odihneşte liniştită şopîrla somnoroasă.

*

Tînărul aşteaptă, ochii-şi ințeşte
către apus de soare, către zarea-ntinsă.

Parc-o uşă largă s-ar deschide-n ceruri?
Parc-o uşă-n față i-ar fi fost deschisă –
În pelerină largă, şi-o pălărie-ncinsă
în nesfîrşita Pustă un călăreț goneşte.
În inima murgului sîngele-i cascadă
în pripa galopului solul nu opreşte,

goarna şi-o înalță, o flutură spre ceruri
şi aleargă solul, se-ndepărtează
totuşi pentru o clipă calul lui nechează
şi în mare grabă astfel el grăieşte:

Hei, măi tinere uitat de lume!
în zadar, auzi măi, nimic adevărat,
faptă eroică nu te mai aşteaptă
nici în Indii vreo fată de împărat –

Nici vitejească faptă, nici dragoste-nfocată,
îi grăieşte solul acoperindu-şi ochii
şi grabnic el dispare în depărtarea-ntinsă,
în furtuna cenuşie, în volbura cenuşii.

Vincent van Gogh
Farmhouse in Provence, Arles

Intră Franți.

Basileios: Dom'le doctor! Ăsta-i Helmuth, fiul meu. Iar el e Franți, noul medic de circă. De fapt e ginecolog, el a scris cartea ***Secretul naşterii dureroase***.
Franți: Ha-ha-ha... Acrule, ai un umor pe cinste.
Basileios: Păi n-ai fost ginecolog?

Linişte penibilă.

Helmuth: Şi... ce s-a întîmplat?
Basileios: Ce li s-a întîmplat şi celorlalți ginecologi.

Intră voiajorii I şi II. Au o înfățişare oarecum frapantă: poartă balonzaide, pălării, rucsacuri nou-noute, bocanci de alpinişti, toiege; vorbesc cu schimbul.

Voiajor I şi II: Bună ziua. Putem intra?
Basileios: Poftiți. Cu ce vă putem fi de folos?
Voiajor I şi II: Sîntem turişti. Am umblat pe aici ş-am vrea să ne odihnim. Dacă nu deranjăm. Am căutat cîrciuma, dar am auzit c-au desființat-o.
Basileios: Luați loc, nu ne deranjați. Beți un pahar de pălincă?

Voiajorii se retrag într-un colț al scenei şi rămîn tot timpul acolo; din cînd în cînd scot din rucsacuri cîte un termos, cuțite de vînătoare etc. Helmuth e în prim-planul scenei şi vorbeşte cu Mihai; între timp îi priveşte pe voiajori cu surprindere şi curiozitate.

Helmuth: Măi... ăştia doi arată ca Rosencrantz şi Guildenstern.

Intră Toma.

Helmuth: Dom'le profesor! Toma! Cum de eşti aici? Ai venit şi tu la nuntă?

Toma: Păi... şi la nuntă.

Helmuth: Şi la mai ce?

Toma: ...m-am întors definitiv... deocamdată... acasă, în Crîngul de Jos. Încă de astă-vară.

Helmuth: Chiar? Iar eu am crezut că eşti biolog-cercetător în capitală.

Toma: Am fost... la Institutul de Dermatologie şi Cosmetică. Dar astă-vară am plecat pentru trei săptămîni în concediu, pe litoral şi...

Helmuth: Ei, şi?

Toma: Pe cînd ne-am întors, strada noastră nu mai exista.

Helmuth: Cum se poate una ca asta?

Toma: Se pare că îndată ce-am plecat, cei care locuiau pe strada noastră au fost anunțați că peste două săptămîni începe demolarea... pînă atunci să se mute cu toții. Aşa că... eu n-am ştiut nimic. Bieții vecini... la repezeală n-au ştiut unde să mă caute... şi oricum... au avut şi aşa destule necazuri... Deci, a sosit somația: mutați-vă...

Helmuth: Unde?

Toma: Care-ncotro.

Helmuth: Apoi... ce s-a întîmplat?

Toma: Apoi chiar a început demolarea... strada a fost rasă de pe fața pămîntului. Cînd am sosit de la mare... nevastă, copii, geamantane... nu mai era nimic... doar un stîlp pe care flutura un anunț. Cum că-mi pot recupera mobila din pivnița cutare, unde a fost depozitată.

Helmuth: Şi?

Toma: Şi m-am dus în pivnița respectivă. Într-adevăr am găsit totul în ordine, n-a lipsit nimic.

Helmuth: Şi ce ți-au spus, voi unde veți locui?

Toma: Mi-au dat o adresă, au spus că în scurt timp voi primi şi repartiția pentru un apartament, într-un bloc nou...

Helmuth: Şi nu ți-au dat-o?

Toma: Precis mi-ar fi dat-o... dar m-am dus la adresa indicată şi am aflat că doar primele zece blocuri sînt gata, cam pe la începutul străzii... în rest, strada dădea într-un cîmp...

Helmuth: Tu la ce număr ai fi locuit?

Toma: În blocul optzeci şi şase, la etajul zece.

Helmuth: Şi... ai venit acasă?

Toma: Da, atunci am hotărît să venim acasă... nici n-aş fi avut unde să mă duc în altă parte... cu nevastă, doi copii, mobile. Ne-am mutat înapoi în Crîngul de Jos... pînă acum am predat biologie... Dar acum şi Crîngul de Jos va fi demolat.

Pakot-Filip îşi bagă capul pe scenă.

Pakot-Filip: Copii, o veste bună! Puteți gusta supa mirelui! E minunată, au pus în ea zarzavat şi carne din belşug, fidea din ouă de casă, smîntînă... ce mai... dăm lovitura...

Pakot-Filip îşi scoate capul pe de scenă.

Helmuth: Şi unde vă veți duce?
Toma: Nu ştiu. Nu prea avem bani, de altfel din leafă mi se reține...
Helmuth: Ce?
Toma: Rate... cheltuielile de demolare.
Helmuth: Ceee? Aud bine!?
Toma: Aşa cum îți spun. Mi-au trimis un proces-verbal în care-i specificat cît a costat demolarea casei şi că statul nu suportă, fireşte, aceste cheltuieli. Mi se reține lunar cîte o rată... abia de primesc cîteva parale.
Helmuth: Păi aşa stă treaba? Plătiți să vi se demolează casele? Iar dacă n-aveți din ce, trebuie să le demolați voi... cu propriile voastre mîini? Să smulgeți copacii pe care i-ați plantat? Să radeți din proprie inițiativă de pe fața pămîntului mormintele părinților voştri...?!

Voiajorii îşi iau notițe cu zel. Intră Ulrike, Pakot-Filip şi Lenți.

Ulrike *(încă din uşă, speriată, ținînd în mîini supiera)***:** Vai de mine... vai, copilul meu drag, taci din gură, nu-ți provoca soarta, um Gottes Willa.
Helmuth: ... şi să stați la rînd pentru o felie de caşcaval împuțit, pentru un pachet de osînză de vită, pentru o conservă de carne făcută de chinezi din grănicerii ruşi împuşcați... pentru că n-au fost cuminți *(împinge mai încolo conserva de pe masă)*... şi pe care scriu că-i Pork?

Ulrike: Iisuse!

Mihai *(dezinvolt, ca să mai diminueze tensiunea)***:** Ați observat... numele busurmane sînt aproape la fel ca şi-n ungureşte. Aşa că... Avraam, va fi Ibrafim, Lóji, va fi Jusuf şi aşa mai departe. Nu-i aşa că am dreptate?

Bubu: David?

Mihai: Daud.

Pakot-Filip: A sosit supa mirelui! E gustoasă!

Alecu: Alecu?

Mihai: Păi... la fel cum eşti: Ali. Lilla va fi Leila...

Bubu: Iános?

Franți: Toți cei care se numesc Iános, de acum înainte se vor numi Mustafa.

Bubu: Aha! *(pauză)* De ce tocmai Mustafa?

Franți: Să nu se bănuiască ce avem de gînd, să nu se vadă piciorul calului...

Bubu: Aha! *(pauză)* Ce fel de picior... de cal?

Franți: O să-ți explic.

Bubu: Şi piciorul de porc?

Lenți: Păi da... Coranul interzice deliciul cărnii de porc. Dar lăsînd la o parte ziua de azi, spuneți-mi... cînd am văzut noi ultima oară carne de porc? Păi nu-i tot aia?

Bubu: Da, dar şi pălinca. Toate băuturilor spirtoase...

Pakot-Filip: Cred că şi Allah îşi mai închide din cînd în cînd ochii. Mai ales dacă-i vorba de un eveniment cum ar fi, de exemplu, o nuntă. *(Bea un pahar de pălincă)*

Ulrike iese.

Mihai: Apoi, ce-ar mai fi? Poligamia...
Bubu: La drept vorbind, eu n-am nici o obiecție împotriva poligamiei.
Alecu: Îs aici nevestele? Nu-i nici una, deci sîntem între noi, dacă-i permis să mă exprim astfel.
Pakot-Filip: Trebuie să recunosc, ideea-i foarte interesantă. Hi-hi-hi... Mie îmi place foarte mult...

Basileios îşi scutură capul şi-l priveşte insistent; Pakot-Filip e încurcat.

Pakot-Filip: Vreau să spun că... aia... futuvva...
Alecu: În concluzie... cred că n-o să fie chiar o noutate atît de mare pentru noi, dacă-i permis să mă exprim astfel.
Andrei: Totuşi, deocamdată să nu le spunem nevestelor cît de multe ne permite Coranul.

Intră Liza îmbrăcată în rochie de mireasă.

Liza: Măi, Pakot-Filip, ia uită-te ce rochie am... *(se uită de jur-împrejur, rămîne surprinsă)* Ce discutați voi aici atît de aprins?
Pakot-Filip: A, nimic deosebit. Vorbim despre nuntă.
Liza: Despre nuntă? Şi... ce anume?
Pakot-Filip: Nimic special... numai aşa, în general, despre căsnicie.
Franți: Apoi mai e o problemă... islamul interzice reprezentarea ființei umane în artele plastice. Oare asta ne va influența viața? Abia dacă. Ali, pe a ta, de exemplu? Picturile tale?

Alecu: Deja de mult pictez în stil abstract.
Liza *(pentru sine)***:** Niciodată n-ai ştiut să desenezi un om.
Helmuth *(în prim-planul scenei; i se adresează Lizei)***:** Ce părere ai despre Alecu?
Liza: Ars longa, penis brevis.

Intră Ulrike.

Ulrike: Ce-i aici? Ce puneți la cale?
Liza: Vorbesc despre pictura islamică.
Ulrike: Acum asta-i cea mai importantă problemă pentru voi?
Liza *(lui Helmuth)***:** Da' tot satul ăsta e impotent... în Crîngul de Jos pînă şi cea mai nenorocită erecție e un eveniment... ce să-ți mai spun. Vino, mamă...

Ulrike şi Liza ies.

Mihai: Se duce o luptă îndîrjită împotriva satului, împotriva sătenilor, împotriva identității noastre. În situația asta...
Helmuth: Ei, bine. Dar ați decis la ce orientare vă afiliați? Pentru că-n cadrul islamului sînt mai multe orientări...
Pakot-Filip: La aia care are bani mai mulți.
Mihai: După părerea mea... la aia care-i cea mai apropiată de creştinism.
Andrei: Există secte mahomedane foarte interesante. Să ne gîndim numai la sectele din Siria. De exemplu, la druzi. Nu poți să ştii dacă sînt musulmani sau creştini... în tot cazul sînt scutiți de toate prescripțiile Coranului... sau secta kedanezilor. Se

declară cînd musulmani... cînd creştini. Au obiceiul ca o dată pe an să se adune femeile şi fetele, bărbații şi băieții... cu toții la un loc, într-o încăpere mare, întunecată, fără ferestre. I se închină lui Venus şi...

Pakot-Filip: Tre' să recunosc, pînă acum secta asta îmi place cel mai mult...

Andrei: ... sau la iezidi. Sînt mahomedani. Dar urmează şi învățăturile Zend-Avesta... la fel şi pe cele creştineşti. Secta asta a fost înființată de însuşi îngerul Melek Taus, care apăruse sub înfățişarea şeicului Iezid. Un înger căzut, dar apoi a intrat din nou în grațiile lui Dumnezeu...

Intră Şipi, femeia de serviciu, o bătrînă stafidită. Din cînd în cînd traversează cu fermitate scena. Pe tot parcursul piesei nu scoate nici un cuvînt, doar acum: se îndreaptă spre paharul cu proteza dentară şi scoate proteza pe care şi-o introduce în gură. Între timp, Pakot-Filip remarcă: ***Iată, pînă şi Şipi îşi pune în gură proteza roasă de rugină****. Şipi bolboroseşte ceva ce nu poate fi înțeles; se aude clămpănitul protezei. Şi-o scoate şi o pune înapoi în pahar; apoi nu mai scoate nici cuvînt.*

Andrei: Ce-a spus?

Beți: A întrebat dacă nu există o sectă care să declare că Domnul l-a trimis pe super-spionul Iisus Hristos pe pămînt, dar ăsta a fost agent dublu... a spionat şi pentru Dumnezeu... şi pentru Satana?!

Helmuth: Cred că lumea o să dureze pînă cînd fiecare ființă care a trăit cîndva o să trăiască şi viața tuturor celorlalte ființe...

Bubu: Poftim?

Helmuth: ... inclusiv toți țînțarii anofeli. Ei bine... acum merg la cimitir, la mormîntul lui Zultan.

Helmuth iese.

Pakot-Filip: Deci, la care sectă...

Franți: Convingerea mea e că nu-i bine să fim cu fundu-n două luntri. Ştiu că în prima secundă ne încîntă ideea c-am putea să fim atît musulmani, cît şi creştini, atît albi, cît şi negrii... dar cameleonismul nu-i luat în serios nici aici, nici dincolo. Cel care a avut curajul să sară o dată şanțul, apoi să nu mai zburde încolo şi-ncoace. Treaba asta-i valabilă atît pentru orientarea islamică pe care o vom accepta, cît şi pentru numele pe care şi-l alege fiecare. Ce nume ne vom alege? Care ne demască ezitarea între cele două maluri... sau din care să reiasă clar: mergem înainte şi nu ne mai uităm înapoi. Trebuie să alegem despărțirea definitivă de trecut.

Alecu: După părerea mea trebuie să alegem confesiunea pe care o are şi împăratul, să aparținem de secta de care aparține şi el, dacă-i permis să mă exprim astfel.

Pakot-Filip: Dar oare de care aparține? Cum am putea afla?

Mihai: Lui Lenți i-am încredințat sarcina să citească colecția din ultimii ani a săptămînalului de politică externă şi să copieze toate articolele în legătură cu împăratul.

Pakot-Filip: În ce-i priveşte pe gonaci... cum o să-i dea de ştire împăratului că sînt musulmani?

Basileios: ... deja mai bine de o juma' de zi!

Franți: În tot cazul... o să-i dea scrisoarea...
Alecu: Şi dacă bodyguarzii n-o să-i lase să se apropie?
Mihai: O să-i lase. Mai ales dacă în delegație o să fie şi copii care o să-i recite, să spunem... ***Ianoş viteazul***, de Petőfi Sándor...
Franți: ***Ianoş viteazul***?
Mihai: Păi, cel puțin cîntecul al optulea...
Pakot-Filip: Cum e cîntecul ăsta?
Mihai: Stai să-mi amintesc... da... deci:
„Pe la mijloc, țara Indiei nu are
Decît dîmburi care cresc fără-ncetare...”
hm... nu... ăsta-i al zecelea... mi-am amintit! Cîntecul al optulea e ăla cînd împăratul arap îi salvează pe unguri, pentru că-i prieten cu împăratul tătarilor, vampirul cu cap de cîine...

Mihai – sau altcineva – începe să cînte, fiind acompaniat la pian.

Cîntec despre craiul arap şi maghiari
(fragment din **Ianoş viteazul**) – în româneşte de Eugen Jebeleanu

„Mult se-nspăimîntară, bieți de ei, maghiarii...

Dar noroc că-n clipa ceea, pe aproape,
Se afla prea bunul crai al țării-arape.

Îi veni acesta-ndată-n ajutorul
Cetei noastre; vezi că ne ştia poporul,

Care-l omenise mai demult, odată,
Cînd maghiara țară-o străbătuse, toată.

Împăratul cela negru nu-i uitase;
D-aia-n apărare li se avîntase:
Şi spre împăratul cetelor tătare,
Ce-i era prieten, spuse: – Frățioare...”

Mihai: Cum e mai departe?

„Lasă oastea asta, rogu-te, dă-i pace,
Pic de stricăciune dînsa nu-ți va face.
Îi cunosc norodul, şi-ncă mult prea bine,
Las-o de hatîrul meu, în loc n-o ține.”

Lenți: Fraților, e necaz mare. Am citit toată colecția.

Mai mulți, în cor: Şi?

Lenți: De nicăieri n-a reieşit ce confesiune are împăratul. S-ar putea să fie adeptul vreunei religii tribale...

Mihai: Iisuse Hris... preamărite Allah! Nici un reper fix?

Lenți: Nix. Am aflat pe cîți dintre rivalii i-a aruncat drept desert crocodililor; că înainte a fost boxer, inclusiv la un circ ambulant; că are ibovnice din Europa de Est; că le-a dăruit diamante politicienilor din vest pe care a vrut să-i aibă la mînă; am aflat de la cîte universități şi-a cumpărat titluri de doctor honoris... dar despre apartenența confesională... doar ici-colo cîteva referire vagi... şi astea contradictorii.

Andrei: Care va să zică... nu-i destul că nu ştim ce orientare are în cadrul islamului...

Lenți: Dar nu ştim nici măcar dacă-i musulman sau nu. Probabil că da, dar iată, nu-i sigur.

Pakot-Filip: Păi atunci... ce va fi cu noi? Cum putem să ne convertim la o religie tribală despre care nu ştim nimic? Futuvva!

Mihai: Nemaivorbind că poate ieşi oricînd la iveală... *că totuşi... e mahomedan.*

Preotul: Atunci, s-ar putem reface totul?

Pakot-Filip: Deocamdată avem doar un singur reper fix: că împăratul are pielea neagră. E adevărat?

Mai mulți, în cor: Da.

Pakot-Filip: Mai ştim ceva: gonacii noştri trebuie să atragă cu orice preț atenția împăratului. E adevărat?

Mai mulți, în cor: Da.

Pakot-Filip: Deci.

Bubu: Ce-i aia că deci?

Pakot-Filip: Ai pus punctul pe „i”. Numai într-un singur fel putem să atragem atenția împăratului... dacă semănăm cu el. Încă tot nu înțelegeți?

Bubu: Nu.

Pakot-Filip: Nu-i suficient să trecem la mahomedanism. Trebuie să avem pielea neagră.

Alecu: Ei bine, cu asta am şi încheiat problema. Cum am putea avea pielea neagră?... dacă-i permis să mă exprim astfel.

Carol: Există vopsea... fie ea şi cremă de ghete...

Basileios: Şi tu crezi că un negru n-ar descoperi pe loc că-i vorba de înşelătorie? Ar crede că-ți bați joc de el. Să spui mulțam dacă nu le-ar ordona gorilelor să te-mpuşte.

Toma: Eu aş avea o rezolvare. Eventual...

Mai mulți, în cor: Să auzim. Ce? Cum? Ce fel de rezolvare?

Toma: Cum bine ştiți, mă ocup de fiziologia pielii tatuate, iar legat de asta, de tehnicile tatuajului şi aşa mai departe... nu vreau să vă plictisesc cu detalii. Altceva-i important. Am experimentat o vopsea care poate fi introdusă sub piele, dar fără ac. E o soluție apoasă cu o concentrație determinată care trebuie încălzită pînă la 60 de grade. Dacă omul intră în baia asta şi stă cinci-şapte minute, vopseaua intră în pori, în țesutul subcutanat, iar acolo se întăreşte, să mă exprim laic. O piele tratată astfel, rămîne neagră pentru totdeauna, de parcă ar fi aşa din naştere, dar după aia nu se mai poate vopsi în nici o altă culoare.

În timp ce vorbeşte Toma, e linişte de mormînt.

Alecu: Tu te gîndeşti serios?

Toma: Eu nu gîndesc. Muncesc doar. Am spus că am o vopsea.

Carol: Ce interesant, apa noastră termală are exact 60 de grade.

Pakot-Filip: Fraților, ce facem, ne presează timpul.

Mihai: Dacă Toma se ocupă de organizare, după părerea mea n-avem de ales.

Bubu: Decît?!

Lenți: Decît să ne transformăm în negri.

Basileios: Cuuum? Pe unul din strămoşii mei, pe loja Acru, însuşi regele Mátyás l-a numit prefect de Timiş.

Preotul: O să vă blesteme copiii.

Mihai: De ce să ne blesteme?

Lenți: Asta nu-i glumă. E vorba de o ocazie unică şi de excepție. În ultimul mileniu n-a umblat pe aici nici un împărat african, şi nici în mileniul următor n-o să pună piciorul... aşa că vă atrag atenția: mîine... sau niciodată. A sosit *momentul* pe care trebuie să-l exploatăm. E o şansă istorică.

Basileios: Din tot ce-ai învățat, concluzia asta ai tras-o? Ce fel de istorie ai predat tu copiilor noştri?

Mihai: Important e ca satul să supraviețuiască exterminărilor gen Sîngemorut. Prefer să fiu un negru cu pielea neagră, dar viu, decît un negru alb în mormînt. În timp ce tot vorbim de la catedră despre responsabilitate şi devotament... în curînd n-o să mai rămînă copii în clasă. Pentru că oamenii emigrează, iar cine rămîne... nici aşa nu face copii. Dar chiar dacă rămîn suficienți, şcoala şi aşa va fi lichidată, la fel cum va fi lichidat şi satul. Iar băieții pe care-i învățăm ce-i aia responsabilitate şi devotament... se-ntorc din cazărmi în sicrie de plumb, sigilate... amintiți-vă de Zultan... şi-i interzis să le deschidem. ***Fiul dumitale a suferit un accident sau a fost răpus de o boală nemiloasă.***

Basileios: Şi... crezi că de acu-nainte n-o să fie răpus? Cînd o să-i irite nu numai alteritatea limbii vorbite de fiii noştri, dar şi culoarea pielii?

Lenți: Da, dar ăsta-i deja rasism! Iată deosebirea pe care trebuie s-o înțelegeți. Prin culoarea pielii noastre se va vedea deosebirea care pînă acum a fost doar auzită, astfel că-i obligăm să recunoască şi să-şi asume în fața întregii lumi că sînt rasişti.

Basileios: Pe cine interesează o cazarmă nenorocită de pe ținuturile Menumăsarului? Pe sergenții care se poartă ca nişte fiare?

Mihai: Nu ştiu. Poate se găseşte cineva... poate nu. Dar dacă la înmormîntarea fiilor noştri trimişi acasă în sicrie de plumb ar participa şi ambasadorii țărilor africane şi islamice, aceste înmormîntări s-ar rări.

Andrei: Dar mai ales n-ar avea curajul să se atingă de satele noastre. ***Satele negrilor musulmani de pe ținuturile Menumăsarului au fost demolate!*** – ştiți voi cum sună asta în vest?

Carol: Dar mai ales în sud. Hm. Spui: ar participa! De ce ar face-o?

Andrei: Păi... e vorba de propria lor rasă! Nu?

Carol: Dar oare vor pricepe ei toate astea?

Carol îşi aprinde o țigară şi iese.

Mihai: Vecinii părinților mei au avut un băiat. Explicația care a însoțit sicriul cînd l-au trimis acasă a fost: expertiza a stabilit că băiatul s-a aruncat cu dulap cu tot de la etajul al treilea al cazărmii. După ce s-a încuiat în dulap.

Basileios: N-o să depindă de asta. Este exact cum a fost cînd ne-am îmbrăcat în roşu. Cînd am crezut că frumoasele culori roşii, comunismul, vor fi mai puternice decît xenofobia. Tot aşa vom păți cu negrul.

Lenți: Adineaori m-ai întrebat ce concluzii am tras din istorie? Ei bine, istoria, înainte de toate, este istoria capacităților de acomodare, a disponibilităților de adaptare. Doamne... despre cîte şi cîte convertiri de la o religie la alta, de la o limbă la alta aş putea să vă povestesc...

Basileios: Ei, dar despre schimbarea culorii pielii?

Lenți: În privința asta chiar că vom fi primii. Dar stai liniştit, mulți vor fi cei care ne vor urma.

Basileios: Fraților, aveți grijă, gluma se-ngroaşă.

Mihai: Ştiți ceva? Snptnc!

Bubu: Ce-i aia că Snptnc?

Mihai *(merge lîngă tăbliță,o întoarce; pe dos se poate citi)***:** să ne pupe toți-n cur. Vom fi negri! Punctum.

Snptnc
Să ne pupe toți-n cur

Pakot-Filip: Nu-i aşa că din istorie reiese că mahomadanii din Ungaria se mai numeau şi sarazini... şi arapi?

Basileios: Bine, dar...

Pakot-Filip: Ei bine, ăştia vom fi. Crîngul de Jos se poate numi Arapu de Jos şi se va înfrăți cu... măi, care-i capitala Imperiului Africii de Vest?

Bubu: Carol nu-i aici. Dacă nu mă înşel, Kalimantan.

Pakot-Filip: Bun, mă rog frumos. Ne înfrățim cu oraşul Kalimantan şi am rezolvat problema. O să vedeți, totul va fi bine.

Basileios: Ăsta-i deja delir.

Alecu: Ar trebui să avem şi un imn.

Basileios: Propun cîntecul... ia să vedem... ***Dacă mor să nu mă-ntrebi de ce mi-s reci picioarele...***

Intră Helmuth; e vizibil agitat. Basileios îl conduce în fundalul scenei şi-i povesteşte pe scurt cele întîmplate. Helmuth se prinde cu mîinile de cap, apoi rîde cinic.

Pakot-Filip: Oameni buni, să ne apucăm de treabă. Avem un mare noroc cu apa asta termală. Are exact 60 de grade, aruncăm vopseaua în apă şi-n zece minute întregul sat este gata... schimbat... gata salvat.

Bubu: Uraaa!

Basileios: De cînd au dat-o afară pe Lizica de la Fabrica de lapte, încă aşa ceva...

Lenți: Baia asta neagră e bună şi pentru că spală de pe noi în mod simbolic apa de botez. Va fi o adevărată de-bo-te-za-re.

Alecu: Îmi permiteți să propun ceva: mai întîi ar trebui să încerce careva dintre noi.

Pakot-Filip: Aşteptăm voluntari.

Basileios: Ştiți ce-mi aminteşte toată povestea asta?

Mai mulți, în cor: Ce?

Basileios: Greva foamei de la închisoare. S-a dat ordin să fim alimentați printr-un tub... iar eu m-am prezentat şi le-am spus că am angină pectorală, inima nu suportă alimentația artificială.

Alecu: Şi?

Basileios: Medicul... mă rog, cît de medic o fi fost... mi s-a uitat în gură şi a spus că da, am într-adevăr angină. Ce ştia el ce-i aia. L-a chemat pe felcer şi i-a dat ordin: pe omu ăsta nu-l alimenta prin gură, bagă-i tubu-n cur...

Helmuth: Şi?

Basileios: Aşa s-a şi întîmplat. Doamne ce m-au înjurat cei care urmau după mine... evident, felcerul nu schimba tubul, îndesa acelaşi furtun şi-n gura celorlalți.

Bubu: Şi... cum de ți-ai amintit de asta acum?

Basileios: Păi... tot ce plănuiți voi aici. Problemele personale nu se vor rezolva... dar vă v-a blestema un sat întreg... o întreagă rasă.

Helmuth: Am o presimțire ciudată. Mai deunăzi, un negustor de lămpi de cuarț mi s-a plîns că nu-i merge afacerea.

Bubu: De ce?

Helmuth: Pentru că trei sferturi din omenire se preocupă să aibă pielea cît mai albă, nici într-un caz să se bronzeze.

Helmuth iese.

Toma: Numai de-ar fi salva satul... Ca stațiune balneară... oho!... ce posibilități... Am putea deveni un centru balneologic renumit...

Pakot-Filip: Da, dar de unde am face rost de atîtea balene?

Rîd cu toții.

Pakot-Filip: De ce rîdeți? Toma şi Carol vor pregăti baia, Liza îi ajută... între timp trebuie să scriem scrisoarea pentru împărat... gonacii o să-l înconjoare, iar Helmuth scoate urgent din buzunar plicul şi i-l dă.

Basileios: Cineee?

Pakot-Filip: Atunci s-o scriem.

Bubu: Stați o secundă. Cui îi dă scrisoarea?

Pakot-Filip: Păi... canibalului.
Bubu: Cuuui?
Pakot-Filip: Împăratului.
Alecu: Şi... Sîngemorut?
Pakot-Filip: Ce-i cu... Sîngemorut?
Alecu: El n-o să primească una?
Pakot-Filip: Hm. Dacă Sîngemorut află că scriem scrisori fără ştirea lui...
Mai mulți, în cor: O, nu, asta nu. Ar fi vai ş-amar de noi. Mai bine nu.
Pakot-Filip: Atunci, să-i scriem una şi lui Sîngemorut.
Bubu: Şi... ce să-i scriem?
Lenți: Că sîntem patrioți loiali, că partidul şi guvernul... că cinstea noastră şi mîndria... şi celelalte. Dar că am trecut la mahomedanism... păi e libertate confesională, sau nu?
Bubu: Oare e şi libertatea pielii?
Alecu: După părerea mea... legea n-o interzice.
Bubu: Atunci de ce să-i scriem?
Pakot-Filip: Pentru că... Da' chiar aşa! Poate că Sîngemorut altfel ştie.
Lenți: Ei, ce facem?
Pakot-Filip: Atîta o tot frecați pînă cînd ăştia într-adevăr scot o lege care interzice vopsirea pielii.
Lenți: Să ne apucăm de scris. Soarta satului e-n mîinile noastre. Mihai, tu eşti profesorul de literatură.
Mihai: De care scrisoare?
Lenți: Mai întîi pentru Sîngemorut.
Pakot-Filip: În ce limbă îi scriem împăratului?
Lenți: În ungureşte, iar Bubu o traduce în nemțeşte.
Bubu: Împăratul ştie nemțeşte?

Lenți: Germana-i o limbă internațională.
Bubu: Eu sînt numai suplinitor.
Lenți: Nici o problemă, o scrisoare tot ştii s-o traduci. Sau nu?
Bubu *(nu foarte încîntat)***:** Ba da.
Lenți: Buuun. Mihai scrie pentru Sîngemorut, Andrei, tu eşti profesor de filozofie, tu şi cu Bubu îi scrieți împăratului. Eventual Helmuth sau Ulrike o s-o stilizeze.
Andrei: Scrie: Maiestatea Sa regală cea mai vitează...

Bubu scrie. Intră Carol.

Mihai: Toma, vino, îți dictez. În primul rînd: Mult iubite şi stimate tovarăşe Sîngemorut. Dumneavoastră, cu „d" mare, sînteți cel mai mare fiu al poporului nostru, înțelepciunea Mont-Blanc-ului...
Pakot-Filip: Măi, de ce scriem întotdeauna Mont-Blanc? Dacă stau să mă gîndesc bine... există munți chiar şi de două ori mai înalți decît Mont-Blanc-ul. Pînă la urmă o să se supără că-l facem pitic.
Lenți: Păi... şi ăştia de la ***Drapelul Roşu*** zilnic scriu la fel.
Bubu: Crezi că citeşte ziarul ăsta?
Mihai: Şi eu sînt de părere că-i mai bine să mergem la sigur. Carol, care-i cel mai mare munte din lume?
Carol: Himalaya.
Mihai: Ei, vezi. Scrie, Toma:… înțelepciunea Himalayei...
Lenți: Opreşte-te, nu-i bine.
Mihai: Ce nu-i bine? Eu scriu sau tu?

Vincent van Gogh
The potato-eaters

Lenți: Aşteaptă. Himalaya mea, Himalaya ta, Himalaya ei, Himalaya lui...

Mihai: Poftim?

Lenți: ... înțelepciunea Hima... înțelepciunea Himalayalui.

Bubu: Himalayalui cui?

Mihai: Înțelepciunea Hilama... Hilalama... asta nu va fi bine aşa... malalayei...

Andrei: Scrie: Dumneavoastră, împărate... nu putem să rămînem mai prejos... curajul Saharei... Cum sună asta? Saharei sau Saharaei?

Lenți: Bine. Şi nemțeşte?

Bubu: Der Sahara der Tapferkeit.

Pakot-Filip: Ce-i asta, enumerare? Der, der, der? Şi Tapferkeit e masculin?

Bubu: Nu, e die Tapferkeit. Ba mai mult, cred că şi Sahara... nu mai ştiu.

Pakot-Filip: Ei vezi... scrie, Bubu: der Sahara die Tapferkeit...

Bubu: Dar...

Pakot-Filip: Nici un dar. Nu se poate în stilul ăsta monoton. Se impune puțină fantezie.

Mihai: ... Dunărea inteligenței...

Andrei: ... şi Congoul înțelepciunii...

Cei care scriu scrisorile se retrag într-un colț al scenei.

Alecu: Fraților, trebuie să selectăm gonacii. Cine o să fie cei douăşcinci?

Carol: Părerea mea: să fie douăzeci şi cinci dintre cei care au pielea cea mai neagră.

Alecu: Cel care va înmîna scrisoarea cum va fi îmbrăcat? Iertați-mă că întreb...

Carol: În primul rînd că nu poate fi altcineva decît Helmuth. Numai el are o apariție țaiz, numai el ştie bine nemțeşte...

Alecu: Şi?

Carol: Şi olandeza...

Între timp, Pakot-Filip vine lîngă cei doi.

Alecu: Îl convingem pe Helmuth să facă asta?

Pakot-Filip: Ghicim noi ceva. E şi el de-al nostru, nu? Fiul satului...

Alecu: În concluzie, indiferent de persoană, dar cum va fi îmbrăcat?

Carol: Acum, în decembrie, nu intră-n discuție îmbrăcămintea specifică tropicelor... Sacou, cravată... toată lumea va fi aşa, nu-i destul de frapant. Hm. Port popular?

Alecu: Necazul e că portul popular din Crîngul de Jos e complet negru. Imaginați-vă numai...

Lenți: Am o inițiativă.

Mai mulți, în cor: S-o auzim.

Lenți: Străbunicul meu a participat în 1916 la încoronare. Atunci a purtat-o, de atunci o tot ascundem. E atît de ungurească... croială perfectă, superbă... *(începe să rîdă în hohote)*

Carol: Superbă, ce? De ce rîzi? Potoleşte-te...

Lenți: O superbă.... ha-ha-ha.... hla... ha-ha... hlamidă din blană de rîs.

Profesorii ies; Basileios bea de unul singur; intră Helmuth.

Basileios: Ai fi în stare să aduci o jertfă pentru sat?
Helmuth: Sigur că da. Despre ce-i vorba?
Basileios: Uite paharul, bea.
Helmuth: Gata, nu mai beau.
Basileios: Cum vorbeşti cu tac-tu, ce-i aia că nu?
Helmuth: Eu...
Basileios: E vorba de satul care te-a crescut, unde te-a născut mă-ta.
Helmuth: Dar, eu...
Basileios: Nici un... dar eu. Uite paharul, bea. Măi, dacă-ți spun să bei, bea... uită-te la el...'mnezeii tăi... poftim. Nu bei cu mine un pahar? La nunta lui soru-ta? Cu tac-tu?
Helmuth: Bine... beau un pahar. În cinstea tinerei perechi. Brrr... Ce-a fost asta?
Basileios: Cumnatul Dénes a fiert-o.
Helmuth: Păi, asta-i...
Basileios: Încă un pahar.
Helmuth: Nici vorbă.
Basileios: Auzi la el, cum vorbeşte cu tac-su... goleşte paharul şi taci din gură. În sănătatea copilului. Urgent.
Helmuth *(goleşte paharul)***:** Pentru bebeluş... chiar, pe cînd îl aşteaptă?
Basileios: Într-o săptămînă-două.
Helmuth: Atunci o să fie un bebeluş prematur.
Basileios: Nu te necăji. Bine că-n sfîrşit s-a măritat şi soru-ta. Să bem şi pentru ea. Deja am crezut cu mă-ta că...
Helmuth: Tată, de altfel ce om e Pakot-Filip?

Basileios: De altfel Pakot-Filip e o secătură...

Basileios şi Helmut ies îmbrățişîndu-se; din cînd în cînd se opresc şi-şi toarnă unul altuia în pahare. Intră Pakot-Filip şi Liza.

Pakot-Filip: El trebuie să-i înmîneze scrisoarea! Dar cine l-ar putea convinge... Hm... Liza, auzi?
Liza: Poftim.

Pakot-Filip îi şopteşte prelung ceva la ureche; la început Liza e surprinsă, apoi devine visătoare, pentru ca în final să-i strălucească în ochi o lumină ciudată.

Liza: E-n regulă.

Intră Helmuth; Pakot-Filip iese umil.

Pakot-Filip: Vino încoa', Helmuth... de cînd ai sosit încă nici n-am apucat să vorbim.
Helmut *(amețit)*: Am impresia că tot timpul ți-e teamă de ceva.
Liza: Mie...?
Helmuth: Surioaro, eşti fericită?
Liza: Vino să bem.
Helmuth: Am băut deja prea mult.
Liza: Nu bei cu mine un pahar?
Helmuth: Ei bine, un pahar.
Liza: Încă unul... Bea liniştit. Dacă mie nu-mi face rău, poți să bei şi tu.

Helmuth: ...şi ci... cine-i acest Pakot-Filip...

Liza: O javră. Cînd fosta nevastă a divorțat de el, curioşii au venit la proces cu autobuzele... printre altele, Pakot-Filip a lăsat gravidă în boscheții de lîngă stadion o jună pe numele de Toplica, din cartierul Oncia, care apoi a dat în judecată nouăşpe bărbați pentru stabilirea paternității. Pakot-Filip a fost penultimul, iar în final el plăteşte pensia.

Helmuth îşi pune capul pe masă şi ațipeşte; cînd se trezeşte bombăne şi vorbeşte aiurea. Intră mai multe persoane.

Pakot-Filip: Acum se pregăteşte baia. Am vorbit cu poporul, toată lumea-i de acord, tot satul. Un voluntar... aşteptăm un voluntar... să vedem dacă-i totul în ordine... Toma?

Toma: Eu ştiu că totu-i în ordine.

Lenți: Atunci de ce nu încerci?

Toma: Numai dacă intrăm cu toții de-odată. Atunci... fireşte că şi eu.

Lenți: Fraților, căutăm voluntari. Mihai?

Mihai: Ştiți... eu am o boală de piele. Trebuie să încerce unul sănătos.

Liza: Încercăm noi doi... Helmuth şi eu.

Rumoare.

Lenți: Baia încă nu-i chiar gata... mai trebuie să aşteptăm nițel... iar Helmuth e amețit.

Helmuth: Satu'... pentru sat... pur şi simplu... scrie-mi mamă... despre satul... cel cu cer albastruuu...

Pakot-Filip: Aduceți ciubărele. Repede.
Toma: Dar... apa se răceşte în timp ce-o aducem....
Pakot-Filip: Nu-i nimic, punem ciubărele pe sobă şi-o încălzim.

*Cele două ciubăre uriaşe sînt puse pe soba de tuci – **Adu şi furtunu'!** – spune cineva. Cu ajutorul unui furtun de cauciuc se pune apă de la robinet în cele două ciubăre. Din cînd în cînd, Toma măsoară temperatura apei. Între timp:*

Liza: Dacă tot vom avea o afro-piele... să ne facem şi o afro-coafură. Vino, Helmuth, îți încrețesc părul.
Helmuth: Buuu...
Liza: Uite, mai bea un pahar. Poftim. *(Între timp aduce trusa de coafură şi încrețeşte intens părul lui Helmuth)*
Toma: Temperatura e tocmai potrivită. *(Împrăştie vopseaua în ciubăre, între timp se întrerupe curentul electric)* Hei!? Ce-i asta?!
Voci: Ăştia chiar că ne-au luat curentul! Se vede că-i miezul nopții.
Voci: Aşa-i. Lumînări! Lămpaşe!

*Cei de pe scenă îl dezbracă pe Helmuth şi îl aruncă în ciubăr; apa clipoceşte zgomotos – **Trage-l! Ridică-l! Aşa! Împinge-l! Măi, nu acolo! O, da' ce greu mai e!** etc. – spun alternativ mai multe persoane; din sobă se văd flăcările focului; imagini de iad.*

Helmuth *(cîntă cîntece în care-i vorba despre baie)***:** Ce fierbinte-i apa asta...

Între timp intră şi Liza în celălalt ciubăr. Celelalte personaje ies de pe scenă.

Liza: Ohoho, da' e fierbinte... Huuuu.... cînd eram la Fabrica de lapte... Helmuth... despre asta încă nici nu ți-am povestit... Anul trecut am lucrat în oraş... la fabrica de lapte a Asociației... apoi mi-au dat un şut... m-au pus pe liber... au dat afară tot schimbul de noapte... asta a fost după ce s-a aflat că înainte de îmbuteliere... obişnuiam să ne-mbăiem în lapte... mai întîi şefa, apoi fetele... noi, toate cele paişpe... laptele-i foarte bun pentru piele... Helmuth, ți-ai revenit?

Helmuth: Dacă pun mîna pe Peter Müller ăsta... ştii ce fac cu el?

Liza: Şi eu am cîteva polițe să îi plătesc. Corupător de minore... 'mnezeii mă-sii de bestie depravată cu picioarele strîmbe şi cu tălpile de gîscă... În urmă cu optşpe ani, porcul ăsta m-a sedus... apoi m-a lăsat cu buzele umflate... atunci am vrut să beau leşie.

Helmuth: Îl omor... îl omor pe nemernic... ce bună a fost baia asta fierbinte... ce bine-i acasă... Brrr... *(Iese din ciubăr)* Bine că mi-am mai revenit... e foarte bine acasă...

Liza: Nu-i aşa?.... Să nu-ți pese de nimic... vai, ce fierbinte-i apa... huuuu... vai de mine, Dumnezeule... Moaşă! *(Strigă)* Moaşă! Repede! Doctore!

Intră speriate mai multe persoane – Basileios şi Ulrike: – ***Ce se întîmplă aici? Repede, medicul*** *–, o scot pe Liza din ciubăr, apoi o conduc afară. Încetul cu încetul, cei de pe scenă aprind lămpaşe. Helmuth stă în mijlocul sălii profesorale; e negru ca abanosul; tocmai îşi leagă un prosop în jurul brîului. Ulrike revine.*

Ulrike: Cine a făcut asta?

Toată lumea se retrage spre fundalul scenei; Pakot-Filip e gol pînă la brîu, are mîinile negre, pînă la cot.

Ulrike: Tu? Tu mi-ai băgat băiatul la apă? Tu hast tes kmacht? *(Țipete)* Dumnezeule! Dumnezeule! Liza!

Ulrike iese țipînd. În liniştea mormîntală se aude de-odată un sunet de flaut. Helmuth îşi înalță capul.

Helmuth: Ce-i asta? *(de afară se aude gălăgie)*
O voce *(de afară)***:** Au sosit! Au sosit musafirii!
Toma: Ce fel de musafiri?
Pakot-Filip *(din uşă)***:** Au sosit! Domnişoara Mary Morgan şi Mister Căpitanul Morgan.
Basileios: Hristoase! Am uitat să-i aşteptăm la gară!

Intră Mary şi tatăl ei.

Mary: ... and now, You will meet Helmuth, ad his family...
Pakot-Filip: Futuvva!

Începînd din acest moment, parcă ar fi vorba de un film mut derulat cu încetinitorul; toată lumea rămîne imobilizată în poziția avută în timpul replicii lui Pakot-Filip. Numai Mary, cu un flaut în mînă, înaintează cu paşi mici spre Helmuth care are capul aplecat în față; ajungînd lîngă el, parcă ar vrea să-i spele vopseaua de pe piele; îl priveşte interogativ, acesta dă din cap; Toma face un gest cu mîna, sugerează că nu, vopseaua nu poate fi îndepărtată. De afară se aude subit cîntecul

A venit un căpitan... *La puțin timp se interferează cu cîntecul* ***E nuntă-n strada noastră, e nuntă-n cartier...*** *Mary se prăbuşeşte pe un scaun; cineva stinge cu piciorul țigara căzută din gura Căpitanului şi înclină mîna întinsă a acestuia, de parcă ar trage de un mîner, în timp ce se lasă:*

Cortina

Vincent van Gogh
The potato-eaters

Actul III

Cu cîteva ore mai tîrziu. Cînd se ridică cortina, în prim-planul scenei stă Beți cu spatele la spectatori; pictează ceva pe o tăbliță. Cînd se ridică şi iese, pe tăbliță se poate citi:

HELMUTH, ȚINE MINTE CĂ-I ADEVĂRATH
TOT CE-A FOST S-A TERMINATH

Acest act începe cu următorul cîntec:

Acelaşi fluviu
(sau cîntec despre faptul că niciodată nu poți intra în acelaşi fluviu)

Stau pe mal şi zăbovesc
Într-o trecută toamnă blîndă.

Urma paşilor pe apă, sub apă.
Paşii tăi sînt însoțiți
de ochii însîngerați
ai tinerelor florărese:

te plimbi prin apa tomnatică,
în rîul ieşit din albie,
aplecîndu-te-n rîu.

Amețeşti, te afunzi în ape,
căutînd fluviul de demult
şi paşii
şi picioarele

Beți şi cei doi voiajori traversează scena, împleticindu-se; au în mîini cîte o sticlă de pălincă şi vorbesc cu schimbul:

Beți şi cei doi voiajori: Strop... strop... am venit s-o stropim... să nu se veştejească... eu... s-o stropesc... eu sînt micul... grădinar... bietul... beatul turtă grădinar...

Helmuth *(rezemîndu-şi cotul pe masă, cu o de sticlă de vin în față)***:** Cum au ajuns aici?

Alecu: Au aşteptat o vreme la gară... apoi... pentru două sute de verzişori... i-a adus aici un taximetrist.

Helmuth: Ali, te rog să întorci cu capul în jos portretul lui Mary.

Alecu: Cu capul în jos?

Helmuth: Da.

Alecu *(întoarce portretul)***:** Aşa?

Helmuth: Aşa.

Alecu: De ce m-ai rugat să fac asta?

Helmuth: Păi, Fetele Morgane nu-s cu capul în jos?

Alecu: Fetele Morgane?

Helmuth: Da. Fetele Morgane.

Alecu: Nu-nțeleg.

Helmuth: Nu-i nici o problemă. Liza?

Alecu: E bine. A născut un prunc sănătos. *(Ezitant)* Ştii ce-i surprinzător?

Helmuth: Ce?

Alecu: Că şi copilul e complet negru, dacă-i permis să mă exprim astfel.

Helmuth: Păi... asta cum e posibil?

Alecu: Nu ştiu. De parcă... Pînă şi părul... e creț.

Helmuth: Pakot-Filip ştie?

Alecu: Cred că încă nu. Helmuth?

Helmuth: Da?

Alecu: Te pot ajuta cu ceva? Dacă-i permis să mă exprim astfel.

Helmuth: Mulțumesc, Alecule... tu întotdeauna ai fost bun cu mine... sau nu?... iată, dinții uitării au şi început să-mi roadă viața.

Alecu: Cum?

Helmuth: Aşa, ca un rechin roşu, ca un animal domestic... din interior... Trupul exterior al femeilor poate fi prelungirea stelelor, Ali...

Alecu: Cum înțelegi asta?

Helmuth: Îți înveleşti morții cu giulgiu,
dar uiți că Dumnezeu i-a învelit deja.
În bărbați şuieră prelung mistuirea,
dar Domnul poleieşte cu mîna lor femeia.

Alecu: Ce spui?

Helmuth: Ochii Domnului văd totul.
Îmbrăcînd femeia
e ca şi cum ai închide ochii Domnului.

Alecu: Helmuth... e foarte interesant ce-mi spui.

Helmuth: Alecule, aş vrea să-ți cer ceva. În oraş ai avut nişte modele... ştiu că desenai cîndva şi nuduri. Încă o faci?

Alecu: Da, Helmuth.

Helmuth: Cu prima ocazie... te rog să mă duci cu tine.

Alecu: De ce?

Helmuth: Eu încă n-am văzut o femeie goală.

Alecu: Ce vorbeşti?

Helmuth: Nu-mi amintesc... să fi văzut...

Alecu: Păi... cum aşa? Şi... Mary?

Helmuth: Mary? A dorit ca pîn' la nuntă s-o consider călugăriță. Ştii, mama ei a murit cînd ea era mică... Mary a fost crescută într-un spirit foarte puritan.

Alecu: Acum ce va fi? Dacă nu te jignesc.

Helmuth: Acum? Mi s-au înnegrit cuvintele. Dar să nu-ți pese. Mormîntul meu va fi rîtul porcilor.

Alecu: Poftim?

Helmuth: Rîtul porcilor mistreți fiind camera mea mortuară, o să mă devorați frumos cu toții pînă-n seară.

Între timp intră Mihai, Pakot-Filip şi Bubu; atîrnă de un cui hlamida din blană de rîs.

Alecu: S-a făcut, Helmuth. Pînă cînd rămîi? Dacă nu-i secret.

Helmuth: Peste trei zile ar trebui să pornesc.

Alecu: Şi... unde mergi?

Helmuth: Nu ştiu. Poate... în Africa de Vest.

Pakot-Filip: Am auzit că la ***Drapelul Roşu*** au nevoie de un editorialist. Cel de acum e deja uzat... va primi alte însărcinări...

Mihai: Da, şi eu am auzit că vor să rezolve criza editorialiştilor, la fel şi că vor să înființeze un curs rapid de calificare în acest sens...

Bubu *(consternat)***:** Ce anume? Un curs rapid de pup-in-curism?

Alecu: Ei bine, e timpul să mă duc la băi. Scuze că...

Helmuth: Ali, în legătură cu femeile... am glumit.

Alecu: ... m-am gîndit eu. Ştii... Beți are cărți de alchimie...

Helmuth: Da?

Alecu: Într-una din ele am citit: comunicarea dintre trup şi suflet se face cu ajutorul mercurului, adică... cu argint-viu...

Helmuth: Să intru şi într-o baie de argint-viu?

Alecu: Nu, da de unde. Am plecat, a sosit clipa cea mare...

Mihai: Cine-i ungur, acum e de partea noastră!

Atît în sala profesorală întunecoasă, cît şi – precum se vede prin ferestrele acesteia – afară e un du-te-vino agitat: umbre care poartă pe umeri şi-n brațe prosoape, haine, papuci... umblă de colo-colo; tîrşîit de picioare, chicoteli înfundate.

Vocea lui Pakot-Filip: Helmuth şi-a tăiat binişor cordonul ombilical de sub picioare...

O voce: Peste zece minute vom avea toți pielea la fel de neagră.

Mai multe voci: Trăiască biserica unireformată! Satana se bucură...

O voce: Ştiți povestea cu cei zece negri mititei... cărora zîna cea bună a deşertului le îndeplineşte dorințele?

Mai multe voci: Nu! Cum e?! Spune-ne!

O voce: Nouă dintre ei doresc să aibă piele albă, iar zîna cea bună le îndeplineşte pe loc dorința.

Mai multe voci: Şi? Mai departe?

O voce: Cel de-al zecelea negrişor se distrează de minune, iar zîna cea bună îl întreabă: de ce rîzi tu, negrişorule? Negrişorul îi răspunde: rîd pentru că eu acum am să doresc ca toți cei nouă să aibă din nou pielea neagră. *(Se chicoteşte, se cîntă)*

Vocea lui Pakot-Filip: Recunosc, îmi place în mod ticălos supa mirelui... *(Cu voluptate)* iar cînd vom ajunge să adunăm vamă...

Vocea lui Beți: Trăiască surd-ologii!

O voce: Cu apa asta ne vom deboteza?

De afară se aude cîntatul cocoşilor; cineva începe să cînte fals: ***A cîntat deja cocoşul...*** *Dintr-o dată, se aude puternic şi agresiv un sunet de clopot; e sunetul specific al clopotului muribunzilor.*

O voce: Dumnezeule! Pentru cine sună clopotul muribunzilor?

Helmuth *(singur, în sala profesorală)***:** Bine ai venit, Mary! Sînt Helmuth Acru. Ea e mama mea, pe care o cheamă Ulrike Acru... dar tu spune-i simplu: mamă-soacră. Cel de colo e unul dintre verii mei. Nu l-au admis la Institutul Superior de Țărani. N-a ştiut să semene. Cumnatul meu tocmai suferă de o gravă infecție micotică... a obținut-o de la o superbă damă mioritică. Şi... cum e micuțul? Mulțumesc. Creşte precum animalul. Ca să vezi, dintr-o minoritate lingvistică am devenit o minoritate rasială. Vom lua legătura cu urmaşii ungurilor din Egipt. Zultan, mă auzi? Şi ei s-au convertit la islamism, a fost

condiția supraviețuirii. Cu un ac mare de siguranță. Ei, dar să mergem la moschee. Nume care pot fi folosite: Mustafa, Ahmed, Selim, Abdullah, Leila, Sheila, Şeherezada. Nițel vacamană... Şeherezada asta, nu-i aşa? Copilul e deja atît de mare? Păi da, femeile mai bătrîne nasc bebeluşi mai bătrîni. Ăştia se-nmulțesc ca şi plombele în dinții lui József Attila. Capitala ținutului Menumăsar e Main City... adică Halta-Menumăsar... acolo locuieşte Sîngemorut, pe Main street. Ascultă aici, efendi. Aici... voi cu toții vă gudurați şi-i faceți plecăciuni lui Sîngemorut. Vă pizmuiți, glumiți, de altfel familial, povestind anecdote. Şi astfel a devenit el un personaj fundamental al vieții voastre, dintr-o persoană la timpul prezent... una eternă. E nevoie de trei ani să se schimbe celulele umane din şosete. A plecat desculț să schieze. Vezi, Mary, aici, în satul ăsta trăiesc mahomedanii. Marți, de trei ori bat verii... de trei ori verii... very much... thank you Mary, I am Helmuth... very... hi-hi... hi-hi-Hi... Hidegkúti fuge cu mingea, trage un şut... şi gol! *(Horcăind)* Goooo...

Îmbăiatul s-a terminat, pe nesimțite se luminează de ziuă; persoane cu trupul întunecat părăsesc scena. Personajele mai importante reintră încetul cu-ncetul în sala profesorală; deocamdată se văd doar difuz, în semiîntuneric.

Pakot-Filip: Părerea mea e că...

Franți: Fratele meu, tu n-ai păreri, ci diagnostic.

Andrei *(în timp ce se apropie cu Beți de prim-planul scenei, unde e mai multă lumină)***:** Ei, am terminat şi cu asta... *(Subit, începe să se cerceteze, aleargă la una dintre ferestre, apoi urlă)* Trădare! Ajutor!

Beți *(chicotind)***:** Flora, tu eşti bărbat!

Apar şi ceilalți în mare grabă, printre ei şi Tiborț; pielea tuturor e plină de pete de un verde-murdar (parcă ar fi pete cadaverice), seamănă cu uniformele militare de camuflaj, dar e mult mai pocită. Tiborț îşi ia coasa de pe spalierul de gimnastică.

Mai multe voci: Măi! Ce s-a întîmplat cu noi? Cine ne-a făcut-o? Ce-i cu batjocura asta? Unde-i mişelul?

Bubu: Fraților... există pe Pămînt vreun popor care are pielea de culoarea asta?

Intră Toma; are şi el aceeaşi culoare.

Toți: Aaaa! *(Îl înconjoară amenințător)*

Toma: Nu mai înțeleg nimic... dar am o bănuială. N-am ținut cont că apa termală are o cu totul altă compoziție decît aia normală. Se pare că apa termală conține anumite microelemente şi săruri care schimbă proprietățile vopselei... care se infiltrează în piele în concentrații diferite.

Bubu: Poftim?

Pakot-Filip: Auziți ce explicație deşteaptă? *(Rîde răutăcios)* Acum ce să facem cu tine?

Toma ridică din umeri şi se aşează obosit pe un scaun. Şuşoteli, controverse, atitudini vehemente. Între timp intră Lenți, care are pielea albă.

Basileios: Dar tu?

Lenți *(vesel)*: Eu mi-s.

Basileios: Unde ai fost? Cum de-ai rămas alb?

Beți: Ia priviți-l... omul alb din regatul negru.

Lenți *(vesel)*: Se pare că de mine nu se prinde vopseaua. Dar voi... ce culoare ciudată! Asta, da! Un camuflaj veritabil... peisajul vă asimilează ideal.

Pakot-Filip: Stai numai băiete! N-a fost vorba că ne-mbăiem cu toții deodată?

Lenți: Dar se vede că voi v-ați îmbăiat şi mai deodată.

Bubu: Poftim?

Lenți: Pe cînd m-am trezit că... ce şi cum... s-a şi terminat totul.

Basileios: Şi de ce n-ai intrat în apă?

Lenți: M-am gîndit că ar fi bine mai întîi să văd cum arătați voi.

Lenți iese în grabă, majoritatea îl bruschează ieşind împreună cu el; ceilalți ies clătinîndu-se. Pe scenă rămîne doar Pakot-Filip care începe să mănînce cu tristețe; în fundalul scenei rămîne Basileios. De afară se aude zgomotul unei maşini; portiere trîntite. Intră un maior şi un adjutant, sînt de la poliția secretă.

Maiorul: Pui de cuc doi!

Pakot-Filip *(stă în poziție de drepți)*: Prezent!

Maiorul: Ce-i cu tine?

Pakot-Filip: Da, să trăiți! La ordinele 'mneavoastră, domn' maior... Doriți un pic de hem en descă, cu ouă şi şuncă...

Maior: Parc' a fost vorba că eşti cu ochii pe sat şi că raportezi de-ndată ce se întîmplă ceva deosebit sau suspect...

Pakot-Filip: Da'... am raportat.

Maior: ... nicidecum să faceți o porcărie atît de mare!

Pakot-Filip: Recunosc, pe mine... dar a fost vorba că fără vîlvă prea mare... nu tre' să bănuiască nimeni nimic...

Maior: Cînd am făcut tîrgul, n-a fost vorba că vei curma încă din faşă orice atentat împotriva regimului... împotriva iubiților noştri conducători?

Pakot-Filip: Eu am încercat... aşa cum scria şi-n instrucțiuni... că tre' compromise persoanele reacționare din sat, cei care dau tonul... păi l-am înnegrit pe preot, l-am înnegrit pînă şi pe Dumnezeu, am înnegrit biserica... i-am înnegrit într-un hal... că....

Maiorul: Nici tu nu mai tre' să fii negru mult timp. Unde-s voiajorii?

Pakot-Filip: Voiajorii? Recunosc că...

Maiorul: Da, voiajorii. Turiştii. Noi i-am trimis, după ce am primit raportul.

Pakot-Filip: Raportul meu.

Maiorul: Unde-s?

Din fundalul scenei, fără să fie observat, Basileios ascultă acest dialog, apoi iese rapid în primplan.

Basileios: Aici îs. *(Dă la o parte pătura de pe fotoliul în care dorm cei doi voiajori)*

Maiorul urlă ca din gură de şarpe; cei doi voiajori de culoare verzui-neagră sforăie paşnic.

Maiorul: 'tu-vă mama voastră... vedeți voi ce v-aşteaptă! Csivo oblju repla flu, flu, nyik suma Cringhu, vazutia futuj... hohoho, miu?!

Însoțit de adjutant, maiorul iese în trombă; zgomot de maşină.

Pakot-Filip *(strigînd după el)***:** Jojo mifu, pepliu nehemihi... mle hahu... mle.

Basileios se îndreaptă spre Pakot-Filip, dar acesta dispare urgent. Intră preotul; se aşează lîngă Helmuth.

Preotul: Avem parte de ce-am meritat. Dar ce-aş fi putut să fac? Ai mei m-au excomunicat pînă şi din biserica mea...

Helmuth: De ce n-ai încercat să te opui?

Preotul: Am încercat. Cunoşti rezultatul.

Helmuth: Nu aşa. N-ar fi fost voie să părăseşti parohia, să te muți... poate că s-ar fi schimbat situația... poate că enoriaşii ar fi format un lanț viu în jurul casei tale... poate ar fi fost trimisă armata... dar poate că soldații s-ar fi solidarizat cu voi... peste cîteva zile ar fi căzut întregul regim... iar Sîngemorut şi nevastă-sa... după ce ar fi fost judecați în regim de urgență de către un tribunal militar... ar fi fost ciuruiți de gloanțele unui pluton de execuție în curtea unei cazărmi părăsite...

Preotul: Desigur, putem da frîu liber fanteziei... ce-mi spui tu... e o poveste... dar asta n-are nici o legătură cu realitatea şi cu politica reală... dorințe... vise... tu eşti poet... nu ştii ce-i posibil... şi ce nu.

Helmuth: Oare... datorită unui gest special al lui Dumnezeu... sau unui joc întîmplător al istoriei... n-ar fi putut să fie, totuşi, aşa cum ți-am povestit eu acum?

Preotul: Niciodată nu s-ar fi putut întîmpla ca-n povestea ta. Îți pot demonstra cu nenumărate exemple... există la tot pasul...

Helmut: Deci... asta a fost singura cale posibilă...

Intră profesorii.

Preotul: Aici n-o să se schimbe niciodată nimic. Îl alungi pe Sîngemorut... vine Părmorut. E opera Satanei, cît vezi cu ochii...

Toma: Iată hlamida din blană de rîs, am pregătit-o.

Alecu: A ieşit bine scrisoarea?

Carol: Da. Cu multe referiri la europenismul Crîngului de Jos.

Mihai: La amiaz', Helmuth trebuie neapărat s-o înmîneze. La urma urmei... acum e o figură destul de frapantă... e țaiz... nemai-vorbind că s-ar putea ca împăratul să fie totuşi mahomedan. În cazul ăsta încă nimic nu-i pierdut.

Andrei: Helmuth?

Helmuth: Am să merg. Nici eu nu ştiu de ce. Pentru că vă urăsc pe toți. Mi-e silă de fantezia voastră murdară şi ticăloasă, de secretele voastre minore, la fel şi de oportunismul cu care vă acomodați şi vă convertiți... de mimetismul vostru...

Bubu: Poftim?

Helmuth: Totuşi, am să merg... însuşirea inimii? Însuşirea inimii e că... poate să crească, să-ți copleşească trupul – şi să se

transforme-n eclipsă de lună –, iar în memoria agitată a viitorului – în lumina lumînării şi în acceptare...

Bubu: Poftim?

Helmuth: Am să merg pentru voi... sau pentru mine... ca să ştiu, pur şi simplu, că n-a fost în zadar. A fost o mare jertfă, dar cel puțin am salvat un sat. Un sat plin de proşti şi de ipocriți, de oameni antipatici, dar e totuşi satul în care m-am născut. Dați-mi hlamida aia din blană de rîs. Hohoteşte, my King, plîngi împăratul meu, cry, împărate, cry, cry!

Beți: Adică să nu doresc poftă bună crocodililor cînd mă vor înfuleca?

Helmuth se îmbracă – ***O, cît de ungureşte-i stă! Asta da! Îndreaptă-ți spatele!*** *etc. – spun pe rînd cei prezenți. Helmuth exersează: se înclină, îşi îndreaptă spatele, îşi ridică brațul, mimează înmînarea scrisorii. Sună cineva; vocea unui poştaş:* ***A sosit o telegramă!*** *Bubu e cel mai aproape de uşă, merge să preia telegrama; apoi revine.*

Bubu: O telegramă!

Mai mulți, în cor: Pe numele cui?

Bubu: Nu ştiu.

Pakot-Filip: Citeşte-o. Poate ne anunță că... totuşi nu ne vor demola.

Mai mulți, în cor: Aşa-i! Chiar aşa! Poate! Citeşte! Uraaa! Sîntem salvați!

Bubu desface telegrama şi o citeşte.

Bubu: Dragă Pakot-Filip stop nu mi-a venit menstruația stop ce să fac stop scrie repede stop sărutări stop Toplica stop.

Chicoteli.

Pakot-Filip: Protestez că abuzați în halul ăsta de corespondența personală a unui om... Dă-mi telegrama aia. *(O ia de la Bubu)* Ia s-o vedem numai...

Soseşte directorul; e demoralizat.

Andrei: Vînătoarea a fost suspendată.
Toți: Cum adică?
Andrei: E mare scandal. Poate va fi desființat şi județul. Îl vor diviza. Acu' au telefonat din oraş. Vînătoarea de ieri seară... o catastrofă.
Basileios: Ce s-a întîmplat?
Andrei: Sîngemorut n-a ştiut că prin ținuturile astea nu trăiesc urşi... nimeni n-a avut curajul să-i spună... Au sosit. El şi oaspetele. Al nost' tare a mai vrut să se mîndrească, doar ştiți cît e de fudul, cu ursul. Tovarăşii au trecut prin chinurile iadului. În final au găsit rezolvarea. Că vor aduce ursul de la Grădina Zoologică din Cetatea Scaunului. Că-l vor ține legat. Şi că-i vor da drumul în apropierea locului unde se va sta la pîndă...
Franți: Şi?
Andrei: Aşa s-a şi întîmplat. Numai că n-au ştiut un lucru: Grădina Zoologică a cumpărat ursul de la circ. Un urs dresat... prea bătrîn deja pentru circ....
Franți: Şi ce dacă?

Andrei: Păi... atunci cînd i-au dat drumul... ursul a observat că de marginea şanțului e rezemată... *(Rîde)*

Basileios: Ce-a observat?

Andrei: ... bicicleta pădurarului... şi-a încălecat-o... a apărut la locul pîndei, în luminiş... pedalînd pe două roți... Împăratul a fost din cale afară de jignit, a crezut că-şi bat joc de el... mai ales că înainte vreme a fost, printre altele, şi boxer la un circ... treaba asta se va lăsa cu scandal diplomatic...

Andrei iese. Helmuth ia de pe perete o pereche de mănuşi de box; le trage pe mîini cu mişcări lente.

Franți: S-a terminat cu Crîngul de Jos.

Basileios: Noi am făcut totul... totul.

Toma: Măi, dar ce frig e aici. Ăştia chiar că au întrerupt gazul...

Bubu: Ce să facem? Am folosit deja toate lemnele...

Mihai: Va fi trebui punem duşumelele pe foc, altfel vom fi terminați.

Cîțiva se şi apucă să ridice duşumelele din sala profesorală, pe care apoi le pun în sobă; în continuare, pentru încălzirea sobei vor fi puse pe foc scaune, mese etc., tot ce-i din lemn. Între timp, de afară apare orchestra. Pe scenă intră oameni cu pielea plină de pete verzi şi negre. Basileios îl cheamă lîngă el pe Helmuth şi-i arată vioara. Între timp, Helmuth şi-a pus pe umăr hlamida din blană de rîs, pe mîini are mănuşi de box; apucă vioara şi începe să cînte. Din cînd în cînd pot fi auzite/ înțelese următoarele versuri:

M-am dus să-mi caut
tuşa, mătuşa.
C-aşa e omu', cum să fie
tuşa, mătuşa
sau e nemțoaică sau nu e –

dar iată, pe ținutul natal
supuşii negri şi verzi
cîntă şi dansează
de nu te mai vezi

Reflectorul va fi îndreptat de mai multe ori asupra lui, dar după un timp Helmuth nu va mai fi zărit.

Mihai: Nu s-ar putea să ne declarăm o rasă de animale ocrotite?
Pakot-Filip: Bine, bine... animale ocrotite... dar domestice sau sălbatice?

Muzica e din ce în ce mai intensă, abia dacă se mai pot auzi replicile; personajele urlă. Intră Andrei.

Andrei: În secunda asta au anunțat la radio! În regatul vest-african a izbucnit revoluția. Împăratul nost' a fost detronat în absență.
Mihai: Eu sînt ungur, înțelegi?
Basileios: Sigur că înțeleg. Cine pune la îndoială?
Mihai: Auzi că eu sînt ungur?
Basileios: E vreo problemă?
Mihai: Eu sînt ungur.

Preotul: De ce tot repeți... nu eşti sigur de asta?
Mihai: Eu sînt ungurul cel mai ungur!
Bubu: Oho! Şi eu?
Andrei: Şi eu?
Pakot-Filip: Eu cine sînt, fraților?
Mihai: Eu sînt cu mult, cu mult mai mult ungur.
Carol: Păi... n-am devenit urmaşii ungurilor din Egipt?
Toma: Eu sînt urmaşul ungurilor din Egipt.
Bubu: Eu sînt şi mai urmaşul ungurilor din Egipt!
Carol: Şi eu!
Andrei: Să hotărîm cine-i cel mai ungur.
Alecu: Să organizăm un concurs al ungurimii. Cine cîştigă... ăla va fi.
Pakot-Filip: Nu-i bine. O să se spună că-i naționalism.
Bubu: De ce?
Pakot-Filip: Gîndeşte-te numai cum sună asta aici, pe ținutul Menumăsarului, în 1989... ăştia o să interpreteze că-i vorba de ceva sălbăticie ungurească. Horthyfascism şi altele... futuvva.
Carol: Atunci nu mai organizăm concurs?
Pakot-Filip: Ba da, dar nu-l numim aşa. E suficient dacă ştim noi că...
Alecu: Atunci cum să-l numim?
Mihai: Să fim mai înțelepți. E vorba de următorul lucru: cine-i mai mic şi cine-i mai mare ungur. Andrei, n-am dreptate?
Andrei: Ba da.
Mihai: După părerea mea... nu tre' pusă problema aşa... e suficient doar atît: cine-i mai mare. Noi ştim că asta înseamnă: cine-i mai mare ungur decît ceilalți.

Andrei: Deci, atunci o să fie: mai, mai-mai şi cel mai-mai.
Beți: Asta-i deja altceva! Tez is etwas, Andrei...

În timpul acestei replici va fi văzut pentru ultima oară Helmuth care cîntă la vioară avînd pe mîini mănuşi de box.

Pakot-Filip: Dacă o să întrebe cineva despre ce-i vorba... păi, despre may, despre maya... despre mait, despre mat, şah-mat... mati... ibi iob foi mati.
Andrei: Inteligent! Asta da, nu-ncape nici o îndoială...
Mihai: Cel mai maya ungur îs eu...
Cu toții, de-a valma: Eu îs cu mult mai maya decît tine! Iar eu cu mult mai mult maya! Cel mai mult şi mare maya îs eu! Iar maya cel mai cel mai maya...

Nunta e din ce în ce mai frenetică; semănă tot mai mult cu petrecerea vrăjitoarelor din noaptea sabatului. Se aude şi marşul; anumite pasaje se tot repetă – evident, s-a defectat picupul / magnetofonul. Reflectorul se va opri pe picioarele lui Helmuth care atîrnă de undeva de sus. Nu se ştie dacă s-a spînzurat sau dacă, agățat fiind de inelele de gimnastică, priveşte nunta.

CORTINA